

CAOP

Inlichtingen: Rob Dircke
Postbus 556, 2501 CN Den Haag
Lange Voorhout 13, 2514 EA Den Haag
KVK-nummer 41158878

Telefoonnr.: 06 – 83 57 38 03
E-mailadres: r.dircke@caop.nl
Datum: 6 december 2022
- bijlage(n)
Ons kenmerk SOD/22.0468
Zaaknummer: G.1.01

Verslag van een vergadering van het Sectoroverleg Defensie (SOD) op dinsdag 19 april 2022 van 13.00 tot 15.55 uur en maandag 11 juli 2022 van 14.50-15.40 in de Baljuwzaal van het CAOP te Den Haag

Deelnemers:

Van de zijde van Defensie:

Op dinsdag 19 april 2022: W. Hoogendoorn (voorzitter), M. Droste, W. Schwab, A. Riedstra

Op maandag 11 juli 2022: W. Hoogendoorn (voorzitter), M. Droste, M. Suwout, A. Riedstra, P. Meesters-Leenheer, R. v.d. Kieft, M. Dessing-Remmerswaal

Van de zijde van de centrales

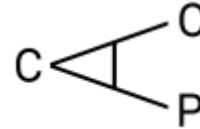
Op dinsdag 19 april 2022: J. Debie (AC), S. Schuitema (ACOP), J. Kropf (CCOOP), R. Pulles (CMHF)

Op maandag 11 juli 2022: J. Debie (AC), S. Schuitema (ACOP), J. Kropf (CCOOP), R. Pulles (CMHF)

Van de zijde van het secretariaat: R. Dircke (CAOP)

Agenda (SOD.22.0232):

1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda
2. Reflectie op COVID-vaccinatie in algemene zin
3. Bespreking verplichte COVID-vaccinatie Slowakije (SOD/22.0209, SOD/22.0211 + 4 bijlagen, SOD/22.0223)
4. Bespreking toekomst omgaan met COVID-vaccinatie en daartoe te maken afspraken
5. Rondvraag en sluiting

Agendapunt 1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 13.00 uur en heet de aanwezigen welkom. Spreker benoemt dat deze op korte termijn ingelaste vergadering met als onderwerp 'COVID-vaccinatie' de uitkomst is van een gezamenlijk daadkrachtig en flexibel optreden. Hij is verheugd dat het gelukt is om op een dergelijk korte termijn bijeen te komen en van tevoren een agenda op te stellen en rond te sturen. De agenda voorziet bewust enigszins breed opgesteld in een reflectie op COVID-vaccinatie in algemene zin (agendapunt 2). Wat spreker betreft wordt daarmee ook bedoeld: het verloop van zaken tot nu toe, voor het geval er bij de centrales behoefte bestaat om daarop te reflecteren. Daarnaast wordt verder ingegaan op de bespreking van de verplichte COVID-vaccinatie voor de missie in Slowakije, waar een SOD-brief met 4 bijlagen over is verstuurd (agendapunt 3). Tot slot zal de manier worden besproken waarop in de toekomst gewenst wordt om te gaan met COVID-vaccinaties en welke afspraken partijen daarover willen maken (agendapunt 4). De agenda is aldus spreker ruim geformuleerd en opgezet, om de centrales de mogelijkheid te bieden alle mogelijke opmerkingen die zij hebben te maken. De voorzitter informeert of de agenda vastgesteld kan worden.

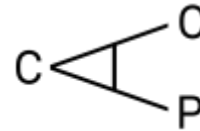
De heer Kropf zegt dat de voorzitter zelf reeds aangaf dat er sprake was van een ad hoc voorbereiding; er staan nu drie brieven met een aantal bijlagen op de agenda. Spreker zal later een spreektekst voorlezen die in ieder geval te maken heeft met agendapunten 2 en 3, maar die tevens verwijst naar stukken die niet op de agenda staan. Deze stukken zijn echter bij alle aanwezigen bekend en dus neemt de heer Kropf aan dat dit geen bezwaar oplevert. De voorzitter heeft geen bezwaar en herhaalt dat er inderdaad heel snel tot het bijeenroepen van dit overleg besloten is. Wat spreker betreft gaat het om een goede uitwisseling van datgene dat partijen met elkaar willen uitwisselen. Dat daarbij stukken betrokken worden die reeds bekend zijn is wat hem betreft geen probleem. Desgevraagd door de voorzitter maakt ook geen van de overige aanwezigen hiertegen bezwaar.

Agendapunt 2. Reflectie op COVID-vaccinatie in algemene zin

Aangezien het overleg op verzoek van de centrales is belegd, lijkt het de voorzitter goed om de centrales bij de agendapunten 2 tot en met 4 als eerste het woord te geven.

De heer Debie dankt de voorzitter allereerst voor de gelegenheid die geboden wordt om het onderwerp te bespreken. Het punt dat de centrales vandaag met name aan de orde stellen is de medische onderbouwing van de vaccinatieverplichting van militairen, onder meer behorend bij de Patriot-eenheid die wordt ingezet in Slowakije. Spreker wil zijn betoog in ieder geval opbouwen vanuit de Grondwet. In artikel 11 Gw staat dat '*ieder, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam heeft*'. Dat is een groot goed en betekent dat iedere Nederlander in dit kader beschermd dient te worden. De Nederlandse overheid heeft dat ook gedaan door te stellen dat afwijkingen slechts kunnen plaatsvinden in een formele wet die door de Tweede Kamer en Eerste Kamer wordt goedgekeurd. Het AC vindt het van essentieel belang dat de werkgever zich houdt aan de Grondwet, in deze situatie verband houdend met de vaccinatie van militairen in verband met COVID-19. Op grond van artikel 3 van de Wet Immunisatie Militairen (WIM) heeft de Minister -niet de militaire commandanten- de bevoegdheid om militairen de verplichting op te leggen om '*zich, ter voorkoming van het optreden en de verspreiding van ziekten in de strijdkrachten, aan een revaccinatie tegen pokken en iedere andere door hem nodig geoordeelde inenting en her-inenting tegen andere ziekten te onderwerpen*'. Alvorens een dergelijke verplichting wordt opgelegd kan de Minister advies vragen aan een door hem ingestelde commissie van deskundigen. Daarnaast kan een verzoek tot vrijstelling van de vaccinatieverplichting worden ingediend op grond van godsdienst, levensbeschouwing, zedelijke overtuiging, gewetensbezwaren of geneeskundige gronden waarna een door de Minister ingestelde commissie de Minister adviseert en de Minister vervolgens beslist. De heer Debie wil weten of voornoemde commissie is ingesteld, of deze commissie actief is en hoeveel medewerkers in dit verband om dispensatie hebben gevraagd.

De introductie van het COVID-19-virus en de ontwikkeling van een vaccin tegen dit virus heeft geleid tot de vraag of het vaccin moet worden opgenomen in de WIM. Uiteindelijk heeft de Minister, na advies van de Commissie van Deskundigen Immunisatie Militairen (hierna: CDIM), besloten tot het instellen van een 'Tijdelijke regeling vaccinatie COVID-19' die gewijzigd is op 17-12-2021 en opgenomen in de Staatscourant. De Minister heeft de CDIM om advies gevraagd ten aanzien van deze COVID-19 vaccinatieplicht. De CDIM heeft in een advies van 18-10-2021 geadviseerd om het COVID-19-vaccin niet op te nemen in het basispakket maar in een aanvullend pakket óf de

'Tijdelijke regeling vaccinatie COVID-19' te herzien. Hierbij moet aldus de CDIM zo veel mogelijk maatwerk worden geleverd om inbreuk op onaantastbaarheid van het lichaam tot het noodzakelijke te beperken. Ook in de gewijzigde regeling heeft Defensie het advies van de CDIM om zo veel mogelijk maatwerk te leveren onderschreven.

Artikel 2 van de gewijzigde vaccinatie COVID-19 regeling komt als volgt te luiden:

'De verplichting, bedoeld in artikel 1, eerste lid, kan worden opgelegd aan militairen waarbij niet-gevaccineerd zijn een verhoogd risico oplevert voor de inzetbaarheid van de krijgsmacht en die:

a. voor de vervulling van de dienst verblijven buiten Nederland, een direct daaraan gerelateerde periode van voorbereiding daarop inbegrepen; dan wel

b. zijn aangewezen om binnen vijf weken te kunnen vertrekken naar het buitenland.'

De discussie van vandaag spitst zich aldus de heer Debie toe op het medisch defensieadvies, dat een onderbouwing moet opleveren voor de verplichte vaccinatie. De vraag is of dit medisch advies voldoende onderbouwing geeft aan een verhoogd risico van de inzetbaarheid van de krijgsmacht als niet-gevaccineerde militairen deel uitmaken van de ingezette Patriot- eenheid. In de ogen van zijn centrale is onderstaand medisch advies van JMed aan DOPS van 24-03-2022, dat ten grondslag ligt aan het besluit om alle militairen die deelnemen aan de inzet van de Patriot- eenheid in Slowakije verplicht te vaccineren, onvoldoende.

Het advies luidt (uit SOD/22.0211 bijl 2):

*"Gelet op de publicatie in de Staatscourant dd. 23 december 2021 en de zich snel opvolgende ontwikkelingen met betrekking tot beperkende maatregelen in relatie tot de SARS-COV-2 pandemie, tevens de actuele landenadviezen van CEAG Slowakije (risicoklasse COVID-19 is **HOOG**, dd. 22 maart 2022) in overweging nemende, adviseer ik u het COVID-19 vaccin inclusief de eventuele booster verplicht te stellen voor de inzet enhanced Vigilance Activity Binational Air Missile Defend Task Force in Slowakije.*

Onderbouwing:

Ook Slowakije past in snel wisselend tempo de COVID-19 maatregelen aan. Deze maatregelen raken waarschijnlijk de freedom of movement in de operatie en (strategische) verplaatsingen. De maatregelen veranderen snel en zijn in tijd en plaats onvoorspelbaar, waardoor missie- en/of gebiedspecifieke verplichting niet meer tijdig vast te stellen en uit te voeren is. Dit heeft een negatieve invloed op uitvoerbaarheid van de operatie.

De aanwezige missie zorg is ingericht op traumatologie en niet op COVID-19 problematiek. Het is niet aan te raden voor COVID-19 problematiek terug te vallen op HNS. Niet gevaccineerd personeel zorgt voor een verhoogd risico voor de inzetbaarheid binnen deze missie. De missie vraagt ons ter voorkoming van de verspreiding van COVID-19 en onnodige belasting van de beperkte medische middelen gevaccineerde militairen te sturen."

Ook het landenadvies van het CEAG d.d. 22-03-2022 komt aldus de heer Debie niet met een medische onderbouwing. Hij citeert (uit SOD/22.0211 bijl 4):

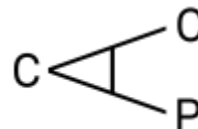
*"COVID-19 vaccinatie aanbevolen. Hoofd sie JMed van de DOPS adviseert, gehoord het advies van het CEAG, hierover de CDS. De Minister wijst de militairen en landen aan waarvoor een vaccinatieplicht zal gelden. Met het opnemen van de vaccinatieverplichting in de operatieorder wordt de opdracht tot vaccineren gegeven. **Voor deze missie is een geldige vaccinatie status verplicht gesteld.***

De verplichting kan cfm. de "Tijdelijke regeling vaccinatie COVID-19" (wijziging gepubliceerd in de Staatscourant dd. 23 december 2021) worden opgelegd aan militairen waarbij niet-gevaccineerd zijn een verhoogd risico oplevert voor de inzetbaarheid van de krijgsmacht en die:

a. voor de vervulling van de dienst verblijven buiten Nederland, een direct daaraan gerelateerde periode van voorbereiding daarop inbegrepen;

b. zijn aangewezen om binnen vijf weken te kunnen vertrekken naar het buitenland."

Het AC ziet de onderbouwing als een doelredenering om elke militair verplicht te vaccineren, omdat dit vanuit militair perspectief de meest makkelijke methode is. De CDIM heeft echter niet voor niets duidelijk gewezen op het toepassen van maatwerk, gelet op de bescherming van de lichamelijke integriteit zoals in de Grondwet is vastgelegd. Daarnaast is de gehele COVID-situatie in Europa, ook in Slowakije, genormaliseerd en hebben overheden de maatregelen grotendeels afgeschaald. Verder zijn er op voorhand geen medische criteria vastgelegd op basis waarvan een dergelijk advies tot stand zou moeten komen. Het AC stelt dat het huidige advies

onvoldoende medisch is onderbouwd, zeker gelet op de endemische situatie in Slowakije van dit moment (hetgeen bevestigd wordt door de medische autoriteiten aldaar). Verplichte vaccinatie is naar de mening van het AC dan ook niet gerechtvaardigd.

Vanuit de achterban krijgt de centrale veel reacties. Er worden grote vraagtekens geplaatst bij deze verplichte vaccinatie, mede gelet op het feit dat in Europa en in Nederland de maatregelen allemaal zijn afgeschaald. Er zijn honderden militairen die zich niet willen en wellicht ook niet zullen laten vaccineren omdat de endemische situatie daar niet om vraagt. Er zijn er zelfs die aangeven ontslag bij Defensie te nemen indien zij met de verplichte COVID-vaccinatie geconfronteerd worden. De heer Debie besluit zijn betoog in de eerste termijn door aan te geven in de tweede termijn zijn verzoek met betrekking tot de medische onderbouwing nader toe te lichten.

De heer Kropf leest de volgende tekst namens de CCOOP voor:

“Voorzitter,

Op 26 februari 2021 hebben wij een brief van u gekregen waarin u aangaf dat u het voornemen had voor het invoeren van een tijdelijke ministeriele regeling op basis waarvan Defensie aan een bepaalde groep militairen de verplichting kan opleggen zich te laten vaccineren tegen COVID-19. Dit zou dan militairen betreffen die voor de vervulling van de dienst buiten Nederland dienen te verblijven en waarbij niet gevaccineerd zijn een verhoogd risico zou opleveren voor de inzetbaarheid van de krijgsmacht. Ook gaf u aan dat u daarvoor advies had ingewonnen van de Commissie Deskundigen Immuniseren Militairen. U gaf daarbij overigens direct aan dat er op dat moment nog de nodige onzekerheid bestond over de werkzaamheid en beschikbaarheid van de toen voorhanden zijnde vaccins. De commissie adviseerde derhalve de vaccinatie op vrijwillige basis te doen geschieden, zo stelde u in uw aanbiedingsbrief. Naar onze mening werd het advies van de CDIM op dit punt nogal klein gemaakt. In het advies stond immers expliciet vermeld dat de CDIM, bij de toen bekende stand van de wetenschap, de inbreuk op de grondrechtelijk beschermde persoonlijke integriteit in relatie tot de individuele gezondheidswinst en de te verwachten inzetbaarheidswinst van een algehele vaccinatieplicht voor militairen disproportioneel achtte.

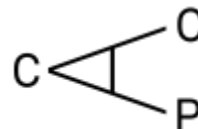
De CDIM adviseerde derhalve om SARS-CoV-2 vaccinaties niet op te nemen in het militair basispakket. Daarnaast gaf de CDIM aan dat over de mogelijke gezondheidsrisico's van vaccinatie met de toen bekende bijwerkingen van de beschikbare SARS-CoV-2- vaccins op lange termijn, nog geen gegevens bekend waren en dat de CDIM daar dan ook geen uitspraak over kon doen. Er kon simpelweg niet zonder meer gesteld worden dat zich geen lange-termijn bijwerkingen zouden kunnen voordoen.

Wel gaf de CDIM het advies om ten aanzien van verplichtstelling de COVID-19-vaccins te beschouwen als vaccins uit het "aanvullende pakket", zodat op die manier per inzetoptie maatwerk geleverd kon worden zodat niet voor elke militair de verplichting zou komen zich te laten vaccineren omdat de relatief beperkte individuele gezondheidswinst, de onduidelijkheid over de bescherming tegen transmissie en over eventuele vooralsnog onbekende lange termijneffecten het maakten dat de Commissie het niet proportioneel vond om de grondrechtelijke persoonlijke integriteit hiervoor te moeten schenden. Of, zoals u in de aanbiedingsbrief zelf stelde: "Hierbij moet zoveel mogelijk maatwerk worden geleverd, om inbreuk op onaantastbaarheid van het lichaam tot het noodzakelijke te beperken."

Overigens staat er in de appreciatie van de Militair Geneeskundige Autoriteit ook een zeer belangrijke constatering. De CDR Blom geeft aan dat de inbreuk op grondrechten die de Wet Immunisatie Militairen mogelijk maakt, bedoeld zijn om de Krijgsmacht in staat te stellen haar grondwettelijke taak uit te laten voeren, en niet om de bedrijfsvoering te vereenvoudigen.

U gaf, zoals aangegeven, aan voor bepaalde groepen militairen een verplichte vaccinatie op te kunnen leggen middels een tijdelijke vaccinatieregeling waarvoor u bij de voornoemde brief een concept aanbod. Het meest verbazingwekkende in deze was voor ons het gegeven dat u deze brief aanbod als informatiestuk terwijl u op basis van het Besluit Georganiseerd Overleg Defensie verplicht bent om dit soort kwesties met ons te overleggen. Of er al dan niet overeenstemming bereikt dient te worden is discutabel en die discussie willen wij hier nu niet voeren. Overigens eindigde uw brief wel met een verzoek om, ondanks het opgeschorte overleg, binnen 10 dagen ons standpunt ten aanzien van deze tijdelijke regeling aan u kenbaar te maken.

Aan dit verzoek hebben wij gehoor gegeven op 5 maart. Hoewel er tijdens het opgeschorte overleg geen sprake is van werkdagen benadrukken wij maar even dat dit op de vijfde doordeweekse dag na het versturen van uw brief was. In deze brief hebben wij niet alleen onze standpunten aangaande de door u voorgestelde tijdelijke vaccinatieregeling kenbaar gemaakt maar ook en vooral benadrukt dat er naar onze mening aangaande dit onderwerp een overlegplicht bestond zoals beschreven in het Besluit Georganiseerd Overleg Defensie. Wij hadden

toentertijd onze standpunten graag in een vergadering van het Sector Overleg Defensie verduidelijkt en aldaar kennis willen nemen van uw inhoudelijke reactie. Wij sloten echter ook niet op voorhand uit dat wij, indien u bereid was om inhoudelijk te reageren op het betreffende schrijven, een en ander later te beschouwen als “onderwerp waarover overleg is gevoerd”. Wij zouden u dat dan alsnog laten weten na ontvangst van voornoemde eventuele inhoudelijke reactie.

Gezien uw reactie, die wij mochten ontvangen op 8 maart deelde u onze mening dat dit een overlegplichtig onderwerp was. U geeft dit immers expliciet aan maar begint vervolgens aan een beetje vreemd ritueel dansje om aan te geven hoe u dat allemaal procesmatig zag. Voor ons zijn er maar twee manieren om te voldoen aan de overlegplicht alvorens een regeling als deze, al dan niet na overeenstemming, kan worden doorgevoerd of ingevoerd. Óf er wordt daadwerkelijk overleg gevoerd, óf alle centrales zien formeel af van overleg middels een brief of het laten verlopen van een formele pieptermijn. Dat is in dit geval overduidelijk niet gebeurd.

Hoewel u in de brief van 8 maart nog de hoop uit sprak dat wij, gezien de uitzonderlijke situatie inzake COVID-19, onze brief en uw reactie deze kwestie wilden beschouwen als “een onderwerp waarover overleg is gevoerd”, vond u het blijkbaar niet belangrijk genoeg om op die reactie te wachten.

U heeft immers gemeend de sociale partners wederom te moeten schofferen door op 9 maart 2021 te besluiten om de tijdelijke vaccinatieregeling COVID-19 in de Staatscourant van 11 maart 2021 te laten publiceren. Zoals al aangegeven hadden wij niet aangegeven een en ander later alsnog te beschouwen als “onderwerp waarover overleg is gevoerd”. Sterker nog, zoals aangegeven in onze brief van 11 maart was op het moment dat u dat u besloot om een en ander in de Staatscourant te publiceren de termijn van 10 doordeweekse dagen waarbinnen wij conform uw verzoek hadden kunnen reageren nog niet eens verstreken en was de reactie van enkele zusterbonden nog niet eens bij u ontvangen.

Overigens hebben wij in onze laatstgenoemde brief naast diverse op- en aanmerkingen ook duidelijk aangegeven dat wij met u zouden willen spreken over uw aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid indien (later) blijkt dat er sprake is van nadelige gevolgen of gezondheidseffecten. Militairen die verplicht gevaccineerd worden hebben dan immers niet de keuze gehad om die risico's en effecten te vermijden.

Ook is het van belang om met u van gedachten te wisselen over de wijze waarop u militairen, die zich niet willen laten vaccineren terwijl de minister ze daartoe wel verplicht heeft alsnog gaat vaccineren of welke rechtspositionele maatregelen u denkt te kunnen koppelen aan mensen die zich alsnog weigeren te laten vaccineren jegens COVID-19.

Recentelijk heeft u de Tijdelijke vaccinatieregeling gewijzigd doch dat verandert volgens ons niets aan de huidige situatie en standpunten. Wel is het evident dat u op dat moment zorgvuldiger bent omgegaan met de overlegplicht.

Als we dan vervolgens kijken naar de diverse landen waarvoor u voor militairen die daar om redenen van dienst dienen te verblijven de vaccinatieplicht heeft opgelegd en de wijze en adviezen waarop die besluiten zijn genomen hebben we daar toch wel de nodige vragen en opmerkingen bij. Met name aangaande Bulgarije en Slowakije, maar uit die discussie zal, naar onze mening, ook wel de rode draad duidelijk worden.

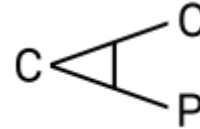
Zoals al meermaals aangegeven is het volgens ons evident dat de WIM de mogelijkheid biedt om militairen verplicht te laten vaccineren als daar regelingen voor getroffen zijn. De Regeling Immunisatie Militairen 2003 was de regeling waarin e.e.a. geregeld was. Daar komen twee soorten vaccinaties in voor. De algemene vaccinaties die voor elke militair verplicht zijn en de aanvullende vaccinaties. De aanvullende vaccinaties geschieden slechts voor zover de militair in het kader van de vervulling van de militaire dienst verblijft in een gebied waar de desbetreffende ziekte endemisch is, onderscheidenlijk waar een epidemie heerst van de desbetreffende ziekte, en geen bijzondere redenen bestaan om desondanks niet tot vaccinatie over te gaan.

U heeft gekozen voor een tijdelijke vaccinatieregeling COVID-19 die, zoals wij eerder betoogd hebben nog niet in het overleg besproken is. Als we dit echter zouden zien als een formeel goedgekeurde regeling dient dit wel gezien te worden in de juiste context.

Overigens hebben wij daarbij ook al duidelijk gemaakt dat wij met u wensten te spreken over de aansprakelijkheid van de werkgever indien er toch tot verplicht vaccineren zou worden overgegaan. Zoals in de tijdelijke Vaccinatieregeling is aangegeven dient voor er een gebied wordt aangewezen waarvoor een vaccinatieplicht wordt opgelegd een advies gevraagd te worden aan het CEAG, het zogenaamde landenadvies.

In de tijdelijke regeling vaccinatie COVID-19 is duidelijk omschreven dat de verplichting tot vaccineren kan worden opgelegd aan militairen waarbij niet-gevaccineerd zijn een verhoogd risico oplevert voor de inzetbaarheid van de krijgsmacht en die voor de vervulling van de dienst verblijven buiten Nederland, een direct daaraan gerelateerde

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

periode van voorbereiding daarop inbegrepen; dan wel zijn aangewezen om binnen vijf weken te kunnen vertrekken naar het buitenland.

Het eerdergenoemde landenadvies dient dan ook aan te geven hoe groot medisch gezien het risico is dat in het betreffende land het niet-gevaccineerd zijn de inzetbaarheid van de Krijgsmacht daardoor beperkt wordt. Zoals al eerder aangegeven door de Hoogste Medische Autoriteit is de inbreuk op grondrechten die de Wet Immunisatie Militairen mogelijk maakt, bedoeld om de Krijgsmacht in staat te stellen haar grondwettelijke taak uit te laten voeren, niet om de bedrijfsvoering te vereenvoudigen. Toch zien wij telkenmale adviezen van het CEAG waar vooral wordt gekeken naar het operationele belang en wordt er niet aangegeven hoe groot het risico is dat niet-gevaccineerden de inzetbaarheid van de Krijgsmacht negatief beïnvloeden. Sterker nog, er wordt veelvuldig aangegeven dat er een specifiek landenadvies is gemaakt op aanvraag vanuit de DOPS. Dit geschiedt alsdan omdat men klaarblijkelijk vaccineren verplicht wil stellen terwijl het advies medisch gezien dat niet noodzakelijk maakt. Als we bijvoorbeeld kijken naar het advies inzake Bulgarije staat er zelfs letterlijk het volgende in het specifieke landenadvies: “Deze specifieke informatie is tot stand gekomen op verzoek van de voor de inzet verantwoordelijke adviseur. In veel gevallen zal het een verzoek zijn om af te mogen wijken van de CEAG Generieke Landeninformatie. Op basis van het verzoek wordt, in overleg met het CEAG en de adviseur, de voorgestelde afwijking afgestemd en hieruit is onderstaande informatie gekomen.”

Daarnaast staat er bij het generieke landenadvies voor Bulgarije inzake COVID-19 het volgende vermeld: “COVID-19 vaccinatie aanbevolen, maar kan niet verplicht worden gesteld voor oefeningen. Voor inzet bepaalt DOPS of het verplicht wordt of niet.” Hieruit blijkt naar onze mening overduidelijk dat er geen medische noodzaak is. En als men daar al aan zou twifelen is het vrij eenvoudig om de risico-inschatting tussen het generieke landenadvies en het specifieke landenadvies voor Bulgarije te vergelijken. In het generieke landenadvies is het risico middel en in het specifieke landenadvies is het risico hoog. RaRa politiepet.. En dan hebben we het nog maar even niet over de afspraak dat alleen de Minister, of u namens de Minister deze besluiten zou mogen nemen en niet de DOPS. Ook het advies van de J-MED is op zijn minst discutabel. Daar staat, als we in dit geval kijken naar Slowakije het volgende: “De aanwezige missie zorg is ingericht op traumatologie en niet op COVID-19 problematiek. Het is niet aan te raden voor COVID-19 problematiek terug te vallen op HNS. Niet gevaccineerd personeel zorgt voor een verhoogd risico voor de inzetbaarheid binnen deze missie. De missie vraagt ons ter voorkoming van de verspreiding van COVID-19 en onnodige belasting van de beperkte medische middelen gevaccineerde militairen te sturen.”

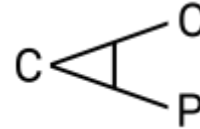
Eenzijds maakt dit duidelijk dat er duidelijk gekozen wordt voor een bedrijfsvoeringkeuze. Als vaccineren niet verplicht is valt het risico op COVID onder de reguliere zorg. Als men niet terug wil vallen op HNS kan men daar derhalve de bedrijfsvoering op aanpassen of zelf zorgen voor aanvullende mogelijkheden. Door aan te geven dat men de beperkte medische middelen niet onnodig wil belasten is simpelweg een bedrijfsvoeringkeuze. U bepaalt welke medische middelen meegaan en of die beperkt dienen te zijn. Anderzijds wordt hier aangegeven dat niet gevaccineerd personeel zorgt voor een verhoogd risico voor de inzetbaarheid binnen deze missie, en daar ging het nu net om. Waar wordt dit dan op gebaseerd, want juist dát is wat ontbreekt in het advies van het CEAG.

Als we dan kijken naar het 7-daagse gemiddelde van nieuwe meldingen van mensen met COVID valt het op dat t.o.v. de getallen in Nederland België bijna het dubbele meldt, Duitsland driemaal zo veel, Frankrijk viermaal zoveel nieuwe gevallen over 7 dagen. Voor Slowakije zijn de cijfers min of meer vergelijkbaar met Nederland, en Bulgarije heeft slechts een vijfde van wat Nederland haalt. Dat geeft toch op zijn minst reden tot vragen..”

De heer Schuitema ondersteunt van harte wat door de heren Debie en Kropf reeds naar voren is gebracht. Hij maakt zich ernstig zorgen om het feit dat blijkt dat militairen gevaccineerd moeten worden en daar redenen bij worden gezocht, dat is althans het beeld dat zijn centrale heeft. Dat er op deze manier met grondrechten van militairen wordt omgegaan zegt spreker ernstig te vinden. Dat grondrechten van militairen beperkt kunnen worden is bekend en inherent aan het beroep. Dat vraagt aldus spreker echter een veel zorgvuldiger afweging dan die er op dit moment plaatsvindt. De specifieke situatie met betrekking tot Slowakije wordt in een later agendapunt verder besproken, maar als de cijfers die het verhaal moeten ondersteunen worden bekeken blijkt Nederland een veel gevaarlijker land als het gaat om besmetting met SARS-CoV-2.

De heer Pulles dankt de voorzitter voor het op korte termijn organiseren van het overleg en voor de flexibiliteit van alle deelnemers om de vergadering ook mogelijk te maken. Spreker ziet dit als een mooi teken van de samenwerking zoals deze tot nu toe bestaat.

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

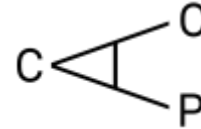

“Ik zweer trouw aan de Koning, gehoorzaamheid aan de wetten en onderwerping aan de krijgstuicht, zo waarlijk helpe mij God almachtig.” Met deze woorden is de heer Pulles op de kop af 32 jaar geleden beëdigd. Bij de beëdiging volgt altijd een uitleg over loyaliteit jegens het staatshoofd en daarmee de Nederlandse staat, het klimaat van de rechtsstaat en de militaire verhoudingen; hiermee wordt de bijzondere positie van de militair geïdentificeerd. De militair krijgt opdrachten en moet deze uitvoeren. De militair heeft meer verplichtingen en minder rechten dan de gemiddelde burger. Eén van die verplichtingen is om te kunnen worden ingezet en om inzetbaar te zijn kan de militair verplicht worden om gevaccineerd te worden. Dit weten de militairen en de overgrote meerderheid doet dit ook zonder problemen, omdat er een gedegen wetenschappelijk advies achter de keuzes voor de vaccinaties zit. De enkeling die wel bezwaren heeft wordt fair, conform de wet, behandeld. De verplichting - en de mogelijkheid voor bezwaar - is een kwestie van wederzijds vertrouwen: enerzijds dat de werknemer dat doet wat van hem gevraagd wordt en anderzijds dat de werkgever weloverwogen en betrouwbare keuzes maakt bij het vaccinatiebeleid, dat nu eenmaal een inbreuk is op de grondwettelijk vastgelegde lichamelijke integriteit.

Het advies voor vaccinatie voor de mensen die naar Slowakije gaan of daar inmiddels al zijn, wijkt in de ogen van het CMHF af van voornoemde zorgvuldigheid. Het advies gaat niet in op de eventuele gevolgen van het niet gevaccineerd zijn voor de operationele inzetbaarheid van de eenheid en gaat tevens voorbij aan de beschikbare alternatieven zoals Host Nation Support (HNS). Daarnaast wordt het risico groot gemaakt terwijl de cijfers voor Nederland slechter zijn, zoals zojuist ook aan werd gerefereerd. Al met al zijn er aldus het CMHF onvoldoende redenen om de vaccinatie voor Slowakije verplicht te stellen. Ook de implementatie van deze verplichting – spreker komt er later nog uitgebreider over te spreken – loopt niet zoals het moet. Er is een wildgroei aan FRAGO's, interpretaties en verkeerd gegeven opdrachten. Binnen de krijgstuicht moeten opdrachten uitgevoerd worden maar *onrechtmatig* gegeven opdrachten moeten worden geweigerd. Veel van de opdrachten tot verplicht vaccineren zijn als onrechtmatig te bestempelen, mede omdat een groot aantal mensen die de opdrachten gaven simpelweg niet op de hoogte waren van de geldende regels. Daar zal veel meer duidelijkheid moeten worden gegeven zodat het personeel klip en klaar weet wat een verplichting is en wat niet. Daarbij is het bovendien essentieel dat de opdrachten door de juiste personen worden gegeven en dat commandanten weten wat ze wel en niet mogen maar vooral: dat ze zich daaraan houden. Inbreuk maken op de lichamelijke integriteit moet niet lichtzinnig worden opgevat, ook niet als dit wettelijk wel geregeld is. Het eventueel opnemen van de COVID-19-vaccinatie in de Regeling Immunisatie Militairen (RIM) behoort zeker tot de mogelijkheden maar ook daar moeten zuivere afwegingen worden gemaakt, zoals of het vaccin nog steeds noodzakelijk is, wat de gevolgen zijn als er niet wordt gevaccineerd, of de vaccins inmiddels permanent zijn goedgekeurd en of er alternatieven zijn. Na deze zuivere afweging, die gebaseerd is op wetenschappelijke argumenten, moet een besluit worden genomen of de vaccinatie wel of niet wordt opgenomen. Het personeel moet erop kunnen vertrouwen dat dat besluit op de juiste wijze genomen is.

De voorzitter dankt alle sprekers voor de toelichting en geeft een eerste reactie. Spreker waardeert dat de heer Debie zijn betoog is gestart met het aanhalen van de Grondwet en de uitgangspunten die daarin zijn vervat. De heer Pulles vulde dit nog aan met de verwijzing naar de eed die hij heeft afgelegd. Spreker kan niet genoeg benadrukken hoe belangrijk de Grondwet is en wat daarin is opgenomen ten aanzien van de integriteit van het menselijk lichaam. Als de centrales stellen dat dit uiterst serieus moet worden genomen en er nooit lichtzinnig mee mag worden omgegaan, staat Defensie geheel aan hun zijde. Als het gaat om de manier waarop hij er als mens en als persoon naar kijkt, hoe dat bij de bewindspersonen ligt en hoe het bij de leiding van de defensieorganisatie ligt, kan hij zeggen dat het belang op alle tafels en bij al deze personen groot en hoog wordt geacht. De voorzitter is blij met de rol die de centrales vervullen om de werkgever daarin kritisch te volgen en als spreekbuis voor het personeel te fungeren. Spijtig genoeg moet eveneens geconstateerd worden – daarover wil hij open, oprecht en helder zijn – dat voornoemde ook nodig is omdat er in de uitvoering te veel fout gaat, zoals de heer Pulles reeds benoemde. Doordat medewerkers die niet bevoegd zijn om besluiten te nemen of boodschappen over te brengen maar dat in realiteit wel doen, wordt onrust onder het personeel veroorzaakt. Dat Defensie daar werk aan de winkel heeft en verbetering moet brengen is evident. Spreker wil benadrukken het belang van de integriteit van het menselijk lichaam en van het niet lichtvaardig omgaan met welke vaccinatie dan ook (maar zeker niet met de COVID-vaccinatie) volledig te onderkennen. Sociale partners zullen elkaar daar goed in moeten vinden.

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

Het betekent volgens de voorzitter ook dat er adequaat overleg gevoerd moet worden over de advies- en overeenstemmingsplicht van de onderwerpen, zoals de heer Kropf in zijn betoog aanhaalde. Partijen zouden daarover op één lijn moeten zitten en niet in de situatie terecht moeten komen zoals deze nu in het geval van Bulgarije en Slowakije is ontstaan. Daar hebben partijen niet op dezelfde manier naar gekeken en is er geen eensluidende appreciatie van het betreffende besluit geweest. Dat betekent wat spreker betreft dat er geïnvesteerd blijft worden in de manier waarop het overleg met elkaar gevoerd wordt en waarop conclusies tot stand komen. Het is wenselijk dat sociale partners altijd tot dezelfde gedeelde conclusies komen; in dit verband zou gezamenlijk geconcludeerd kunnen zijn dat de vaccinatieverplichting wel of niet aan de orde was. Los van het feit of er sprake is van advies- of overeenstemmingsplicht ziet de voorzitter het zelf als een opdracht om ervoor te zorgen dat sociale partners op voornoemde manier tot een resultaat kunnen komen.

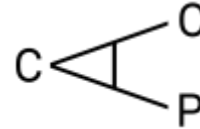
Het is volgens de voorzitter tevens goed om te benoemen dat er aan de zijde van Defensie twee geluiden hoorbaar zijn. Aan de ene kant zijn er mensen die terughoudend zijn met betrekking tot verplicht vaccineren en er alleen als laatste middel de toevlucht toe willen nemen. Aan de andere kant zijn er mensen –de voorbeelden zijn door de centrales genoemd- die het zich vanuit het oogpunt van bedrijfsvoering makkelijk willen maken door bij iedereen eenvoudigweg het vaccin toe te laten dienen. Dat is echter niet de lijn die Defensie als geheel voorstaat maar de voorzitter kan en wil niet ontkennen deze signalen vaak te ontvangen. Partijen zullen, via de signalen die de centrales krijgen en aan de werkgever doorgeven, hiermee aan de slag moeten omdat op die wijze een onjuist beeld wordt neergezet, commandanten hun verantwoordelijkheid niet op een goede manier invullen en er onrust en onzekerheid bij het personeel ontstaat. De voorzitter benadrukt geenszins afstand te nemen van het feit dat deze situatie aan de orde is en laat er geen misverstand over bestaan dat dit betekent dat er aan de kant van Defensie werk te verrichten is.

De voorzitter wil nog even terug naar de periode van de totstandkoming van de eerste tijdelijke regeling. Het spijt hem te horen wat de beleving van de heer Kropf van deze periode is geweest: dat het overleg niet echt serieus genomen is afgaand op wat er met termijnen, adviezen en inzichten gedaan is. Spreker biedt namens Defensie een ruimhartig excuus aan. Hij is blij dat er rondom de totstandkoming van de tweede regeling een verbetering is gezien ten aanzien van het omgaan met de overlegverplichting. Dit betekent aldus spreker echter niet dat de werkgever zelfgenoegzaam achterover kan leunen. Het zal voortdurend inspanning vergen om het overleg met de centrales op een zo goed mogelijke manier te voeren en uiteindelijk een beoogd resultaat te behalen. Op veel punten hoort hij dezelfde ambities en intenties maar hij kan het de centrales aan de andere kant niet kwalijk nemen dat zij ook de vinger wijzen richting dingen die in het verleden en heden misgaan en misgegaan zijn. Daarom wil de voorzitter in het daartoe bedoelde agendapunt 4 bespreken hoe partijen, vertrekkend vanuit het SOD van vandaag, naar de toekomst kijken en welke afspraken zij willen maken.

Met betrekking tot de totstandkoming van adviezen kan spreker voor een groot gedeelte met de bijdrage en het oordeel van de heer Kropf meegaan. Spreker vindt zelf dat een medisch advies een medisch advies moet zijn, dat onafhankelijk tot stand komt en niet vervuild is door operationele en bedrijfsvoeringargumenten. Degene die dat moet wegen –sinds de tweede tijdelijke regeling is hij dat zelf – moet een afweging kunnen maken op basis van losstaande adviezen waarin helder herkenbaar is wat het operationele aspect is, wat het bedrijfsvoeringaspect is en wat het medische aspect is. Als het medische aspect invloed heeft op de beide andere aspecten, dan wil hij ook deze verbinding goed onderbouwd en duidelijk kunnen zien. Het kan wat spreker betreft in ieder geval niet zo zijn dat DOPS een bepaald advies 'bestelt' bij de medici van Defensie. Hij vindt dat er in het proces rondom COVID-vaccinaties zoals hij dat wil inrichten een onmiskenbare knip moet zijn tussen deze aspecten en dat heeft hij ook gevraagd in het tweede CEAG-advies. Om te kunnen vertrouwen op de integriteit en zuiverheid van het medisch advies heeft hij verzocht om een eigenstandig advies op basis van de medische weging en beoordeling door het CEAG, zonder dat daarbij geanticipeerd wordt op een vraag van DOPS, een commandant of wie dan ook. De voorzitter is het met de centrales eens als zij vinden dat het een vreemd proces is wanneer het CEAG eerst advies A uitbrengt maar door een vraag vanuit DOPS vervolgens met advies B komt. Dat is ook niet hoe het proces wat hem betreft gelopen moet worden. Hij herhaalt dat een medisch advies helder, onafhankelijk, herkenbaar en puur gebaseerd op medische argumenten moet zijn.

De voorzitter komt terug op de doelredenering waarvan de centrales gewag maakten, dat er hoe dan ook verplicht gevaccineerd zou moeten worden en de werkgever daarnaartoe redeneert. Spreker benadrukt nogmaals hiervan

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

afstand te nemen en hecht eraan daar niet alleen in woorden maar ook in gedrag duidelijk afstand van te nemen. Dit betekent dat sociale partners aan het personeel laten zien dat de vragen, opmerkingen en adviezen die er zijn altijd serieus genomen worden, er op een goede manier daarover in overleg wordt getreden en het uiteindelijke besluit daarop gebaseerd is. Als spreker de Slowakije-missie beschouwt waarbij hij zelf het besluit heeft moeten nemen, heeft hij dat gedaan omdat hij van mening was dat het medisch advies dat uiteindelijk voorlag, het tweede CEAG-advies dus, dermate veel aanknopingspunten bood op het gebied van –medisch gezien- gevolgen voor mens en missie dat hij verplichte vaccinatie heeft toegestaan. Het eerste advies, dat volgens hem onvoldoende onderbouwd was en inderdaad meer uitging van operationele en bedrijfsvoeringsaspecten dan van medische aspecten, heeft hij naast zich neergelegd. Als dat de analyse van de centrales is van het verloop van de adviezen rondom de Slowakije-missie is de voorzitter het in eerste aanleg met hen eens dat de eerste adviezen, daarbij inbegrepen het advies van JMed aan DOPS, onvoldoende en onvoldoende zwaarwegend bleken om tot de zwaarwegende maatregel van verplicht vaccineren over te gaan. Overigens is de voorzitter daarin gesteund door de SG en de CDS die ook van mening waren dat de eerst voorliggende argumentatie onvoldoende was en onvoldoende medische aanknopingspunten bood om tot verplicht vaccineren over te gaan. Dit ter illustratie van de uitspraak dat er niet lichtvaardig tot de maatregel wordt overgegaan.

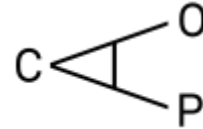
De voorzitter heeft het besluit uiteindelijk genomen omdat hij bij medisch hoor en wederhoor binnen de organisatie niemand heeft kunnen vinden die van mening was dat verplicht vaccineren in dit verband niet aan de orde zou moeten zijn. Hij stelt als vertegenwoordiger van de Minister niet van eensluidende adviezen –op verschillende manieren onderbouwd maar met dezelfde uitkomst- af te kunnen wijken zonder daartoe zelf valide argumenten te hebben. Hij weet dat de centrales wel valide argumenten denken te hebben en hij heeft deze ook teruggelegd. Ook daar kwamen wederom antwoorden op en deze hebben niet tot een andere uitkomst geleid. Spreker denkt niet dat er in dit geval sprake is van een doelredenering en verzekert de centrales dat hij zich evenmin laat gebruiken om mee te gaan in doelredeneringen.

Zoals in zijn brief aan de centrales reeds is verwoord is de voorzitter niet tevreden over hoe het interne proces verlopen is. Hij is op zich wel tevreden over de manier waarop de centrales en de werkgever het overleg daarover gevoerd hebben en hoe de centrales daarin hun rol gepakt hebben en zich opgesteld hebben. Er is reeds aangekondigd, met ondersteuning van de CDS en de SG, dat de procedures zoals deze aan defensiezijde doorlopen zijn verbeterd moeten worden. Kennelijk heeft niet iedereen helder dat de besluiten niet door DOPS genomen worden, maar door de HDP namens de Minister. Er gaan prematuur orders uit voordat een dergelijk besluit door de HDP genomen is en ook in dit geval zijn helaas mailberichten teruggetrokken moeten worden. De eerder besproken procesgang in de implementatie zal dus strak getrokken moeten worden en ook dat is iets dat de voorzitter graag in gezamenlijkheid met de centrales adresseert. Hij beziet graag hoe inhoud, proces en afspraken op een goede manier met elkaar verbonden kunnen worden. Met deze opmerking besluit de voorzitter zijn reactie in de eerste termijn en informeert of er naar aanleiding daarvan vragen zijn.

De heer Kropf vraagt zich af of de voorzitter en de centrales het wel over hetzelfde stuk hebben aangezien de voorzitter verwees naar een CEAG-advies waarin medische adviezen zijn opgenomen. Spreker heeft dit stuk in ieder geval niet en vraagt naar het nummer van dit document. In de adviezen die de centrales van de voorzitter hebben ontvangen en die op de agenda van dit SOD staan is geen enkele indicatie opgenomen van hoe groot het risico is dat niet-gevaccineerden ziek worden of hoe groot het risico is dat dat een negatieve invloed heeft op de inzetbaarheid. Dat is nu precies waar de voorzitter het advies op zou moeten toetsen. Als spreker kijkt naar de laatste brief d.d. 08-04-2022 zijn er in Slowakije gemiddeld over een 7-daagse periode 897 nieuwe meldingen, in Nederland 756 en in Duitsland 2102. Hij vraagt de voorzitter wat de medische onderbouwing in het aangepaste advies dan is, want als hij deze had gehad dan hadden Defensie en de centrales een andere discussie met elkaar gevoerd. De heer Kropf herhaalt graag te willen weten waarnaar de voorzitter precies verwijst, waar de voorzitter een medische onderbouwing ziet. Tevens verneemt hij graag wat het risico voor de inzetbaarheid van de krijgsmacht is, want dat is waar de voorzitter op zou moeten toetsen en alleen als aan die voorwaarde invulling gegeven is bestaat er ruimte om de grondwettelijke integriteit van het lichaam te schaden.

De voorzitter zegt het bedoelde advies van het CEAG te hebben samengevat in de brief die op 08-04-2022 aan de centrales is verstuurd. De heer Kropf repliceert dat de medische onderbouwing en de impact op de inzetbaarheid van de krijgsmacht daarin ontbreken. De voorzitter stelt zojuist in het hernieuwde advies een verbeterde medische

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

onderbouwing te hebben gelezen, maar deze is aldus spreker niet bij de stukken aangetroffen. De voorzitter zegt dit na te moeten gaan waarna op aangeven van de heer Kropf, die het bijvoegen van dit stuk essentieel vindt, besloten wordt om de vergadering kort te schorsen.

* SCHORSING 13.40 – 13.50 UUR *

De voorzitter komt terug op de vraag van de heer Kropf met betrekking tot het aanbieden van het stuk waarin het medisch advies, waarop spreker zijn besluit tot verplichte vaccinatie ten behoeve van de Slowakije-missie heeft gebaseerd, terug te vinden is. Hij beaamt dat er sprake is van een omissie van de zijde van Defensie nu is gebleken dat het stuk niet als formeel vergaderstuk aan het SOD is aangeboden. Het heeft in eerste aanleg wel bij de stukken gezeten maar voldeed niet aan de eisen daartoe waarna het stuk is teruggetrokken. Wat de werkgever had moeten doen is het stuk terugtrekken, van wijzigingen voorzien en op kwaliteit brengen en het erna alsnog aan het SOD aanbieden. Spreker stelt vast dat dit niet is gebeurd en biedt excuses aan. Het enige dat hij nu kan toezeggen is dat het bedoelde document op een zo kort mogelijke termijn alsnog aan het SOD wordt verstuurd.

De heer Debie is benieuwd wat voornoemde betekent voor de vergadering van vandaag. De centrales kunnen immers niet beoordelen of het bedoelde medisch advies in hun ogen als medisch advies voldoet. De voorzitter wil hierop een wedervraag stellen. Hij heeft in het besluitvormingsproces rondom de missie naar Slowakije een medisch advies gebogen als zijnde een medisch advies en daarop zijn besluitvorming gebaseerd; dat stuk ligt nu inderdaad niet voor. Spreker was zelf niet van plan om met de centrales overleg te voeren of dit advies wel of niet een medisch advies is en om de inhoud ervan met elkaar ter discussie te stellen. Hij ziet niet wat het nog brengt om ten aanzien van het medisch advies dat hij als ter zake doend heeft beschouwd een welles-nietesspel te spelen. Partijen kunnen er hoogstens voor een volgende missie of voor het vervolgproces van leren. De heer Kropf heeft een aantal vragen gesteld, zoals hoe groot het risico voor de inzetbaarheid is maar de voorzitter vertrouwt op zijn gekwalificeerd, opgeleid personeel dat een eed heeft afgelegd en hem desgevraagd van een medisch advies voorziet. Hoewel hij daarbij zelf al een aantal opmerkingen heeft teruggelegd en ook de opmerkingen namens de centrales heeft teruggelegd voelt spreker zich niet geroepen om het uitgebrachte advies in twijfel te trekken. Het terugleggen van de opmerkingen heeft in ieder geval een tweede medisch advies tot gevolg gehad. Dat dit tweede advies wel kwalificeert als medisch advies is een standpunt van de voorzitter dat niet zal wijzigen. Indien het standpunt van de centrales is dat het advies niet als medisch advies kwalificeert zal hij dat ter kennisgeving aannemen; het genomen besluit is namelijk ook niet meer terug te draaien.

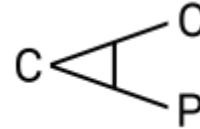
De heer Debie zegt alsnog blij te zijn met het antwoord van de voorzitter en verzoekt hem vervolgens om toe te zeggen:

- a. Het advies (waarover partijen nu niet beschikken, maar dat als basis heeft gediend voor het besluit tot vaccinatieverplichting) te laten toetsen door de CDIM op de naar voren gebrachte onderbouwing;
- b. De CDIM te vragen om advies over de op te stellen medische criteria waaraan een medisch defensieadvies moet voldoen.

De voorzitter wil het tweede verzoek sowieso inwilligen; hij heeft reeds contact met de voorzitter van de CDIM om met elkaar te kijken (ook van buitenaf) naar hoe de situatie rondom COVID zich ontwikkelt en wat dat voor de krijgsmacht en voor Defensie zou moeten betekenen. Met betrekking tot het eerste verzoek wil hij eerst bezien hoe de vraag geformuleerd wordt, of dat als een vorm van evaluatie bedoeld zal zijn. De heer Debie wil er helder over zijn dat het besluit reeds is genomen maar vindt het van essentieel belang dat een onafhankelijke deskundigencommissie kijkt naar de medische onderbouwing in deze situatie. Dat kan inderdaad als evaluatie worden gezien, zodat er ook door de medische sector binnen Defensie van geleerd kan worden. Het CEAG moet onafhankelijk en op wetenschappelijke basis een medisch advies kunnen afgeven. Door de CDIM te laten beoordelen hoe het huidige medisch advies tot stand is gekomen ontstaat een nulmeting. Waarschijnlijk kan de CDIM daarnaast criteria ontwikkelen of een advies geven over te ontwikkelen criteria voor de toekomst.

De voorzitter hoort de heer Debie twee zaken noemen die erg aanspreken, namelijk 'leren' en 'evalueren'. Spreker leert graag en staat open voor de mogelijkheid om dat via een dergelijke evaluatie te doen. Hij stelt voor om de zaken in het verlengde van elkaar te bezien, dus kijken naar hoe de CDIM het huidige advies en het genomen besluit beoordeelt en of dat in lijn is met de eerdere adviezen die zij gegeven hebben over hoe Defensie met

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

verplichte COVID-vaccinaties om zou moeten gaan (maatwerk, proportioneel). Defensie kan daarvan leren over wat er tot nu toe gebeurd is én over hoe er in de toekomst moet worden gehandeld. De voorzitter zegt daarom beide toezeggingen gestand te zullen doen, waarop de heer Debie zijn dank uitspreekt.

De voorzitter zegt zo spoedig mogelijk het stuk aan te leveren op basis waarvan de besluitvorming met betrekking tot de vaccinatieverplichting heeft plaatsgevonden, zodat de centrales daar nog een oordeel over kunnen vellen en zo nodig kunnen agenderen voor een volgend SOD. Naar de agenda kijkend stelt de voorzitter vast dat agendapunten 2 en 3 min of meer tegelijkertijd zijn besproken. Indien de centrales nog vragen bij deze twee agendapunten hebben, hoort hij deze graag en anders zal hij overgaan tot de behandeling van agendapunt 4: het richten op de toekomst en de afspraken die in dat kader gemaakt kunnen worden.

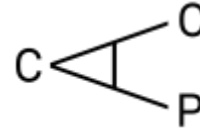
De heer Kropf heeft in zijn eerdere betoog twee punten aangehaald waarop hij graag nog een reactie van de voorzitter verneemt. Ten eerste de aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid van de werkgever voor degenen aan wie de verplichte vaccinatie is opgelegd en ten tweede de rechtspositionele maatregelen die getroffen zullen worden indien militairen zich niet willen laten vaccineren terwijl daartoe wel een verplichting is opgelegd. Over het eerste punt kan de voorzitter direct duidelijk zijn: als Defensie vaccineren verplicht stelt is Defensie ook aansprakelijk en verantwoordelijk voor de gevolgen die dat –ook op langere termijn– zou kunnen hebben. Dit antwoord, dat al eerder geleverd had moeten zijn, zal wat spreker betreft nu in een brief aan de centrales worden bevestigd. Met betrekking tot het tweede punt wil hij eerst beginnen met de constatering dat er goed over moet worden nagedacht gezien de gevoelige materie en het gesprek dat partijen er tot nu toe over gevoerd hebben. Zeker zolang er van een tijdelijke regeling sprake is dient er zorgvuldig gehandeld te worden. De oplossing moet voor dit moment gezien worden in het bieden van tijdelijk ander werk om de situatie op te lossen en te borgen dat de eenheid verder kan zonder de betreffende persoon in de komende operatie. De functie kan worden opgevuld door iemand die wel gevaccineerd is en degene die niet over de noodzakelijke vaccinatie beschikt kan tijdelijk andere werkzaamheden verrichten. Daar zal met alle zorgvuldigheid mee om moeten worden gegaan. Op het moment dat een permanente regeling gemaakt wordt zullen er wederom goede afspraken moeten worden gemaakt over de gevolgen voor degenen die zich ook in die situatie niet verplicht willen laten vaccineren.

De heer Kropf dankt de voorzitter en geeft aan dat het eerste antwoord wat hem betreft duidelijk is. Dit antwoord was eerder niet zozeer van belang omdat zijn centrale ervan uit is gegaan dat voornoemde in de praktijk ook altijd de uitkomst zou zijn. Het is echter wel jammer omdat er medewerkers zijn geweest die er expliciet om gevraagd hebben toen hen de verplichting tot vaccineren werd opgelegd. Onder de genoemde voorwaarde hadden zij de vaccinatie wel willen accepteren maar hebben dit dus niet gedaan. De heer Kropf noemt het een gemiste kans en denkt deze constatering met de voorzitter te kunnen delen. Ten aanzien van het tweede punt heeft hij een aanvullende vraag. De voorzitter sprak over een gevaccineerde medewerker die de positie van de niet-gevaccineerde medewerker in de eenheid kan innemen. Spreker verifieert of de voorzitter bedoelt dat ook voor die betrokkene tijdelijk andere werkzaamheden worden opgelegd aangezien degene die op de arbeidsplaats zit en andere werkzaamheden krijgt zijn of haar plaatsing en functie behoudt. De voorzitter antwoordt bevestigend. De heer Schwab vult aan dat het in een dergelijke situatie gaat om iemand van wie de arts heeft aangegeven voor de operatie in kwestie niet inzetbaar te zijn, zonder dat daarbij melding wordt gedaan van de vaccinatiestatus van betrokkene. Omdat het een tijdelijke situatie betreft worden alleen voor de betreffende operatie passende tijdelijke maatregelen getroffen. Zo kan de ene medewerker niet gevaccineerd zijn terwijl een andere medewerker bijvoorbeeld door zijn enkel is gegaan; voor beiden geeft de arts aan dat zij voor deze operatie niet inzetbaar zijn.

De voorzitter gaat na of de heer Kropf voldoende antwoord op zijn vragen heeft gekregen, waarop de heer Kropf antwoordt dat dat het geval is. De voorzitter oppert om naar aanleiding van deze laatste vraag te bezien op welke manier de routing wordt vormgegeven voor de medewerkers die formeel bezwaar willen maken tegen de vaccinatie. Dit moet op een veilige manier gebeuren waarbij op de noodzakelijke niveaus geheimhouding betracht wordt. Daarnaast dient besproken te worden hoe er meer duidelijkheid aan commandanten en medewerkers geboden kan worden over hoe zij met rechtspositionele consequenties kunnen, mogen en moeten omgaan.

Agendapunt 3. Bespreking verplichte COVID-vaccinatie Slowakije (SOD/22.0209, SOD/22.0211 + 4 bijlagen, SOD/22.0223)

Dit agendapunt is gelijktijdig met agendapunt 2 besproken.

* PAUZE 14.55 – 15.10 UUR *

Agendapunt 4. Bespreking toekomst omgaan met COVID-vaccinatie en daartoe te maken afspraken

De voorzitter vraagt of de centrales input hebben om richting te geven aan de manier waarop in de toekomst met de COVID-vaccinaties wordt omgegaan.

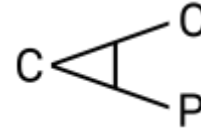
Los van de eerdere discussie inzake een advies van de (voorzitter van de) CDIM over de criteria die medisch gezien deel zouden moeten uitmaken, doet de heer Kropf het verzoek om op voorhand zeker te stellen dat de adviezen van het CEAG een *medisch* advies geven inclusief een risico op ziekten in het desbetreffende gebied voor niet-gevaccineerde militairen. Mede gezien de huidige cijfers, waarbij Bulgarije momenteel 10% van het aantal besmettingen in Nederland kent, acht hij het cruciaal om eerlijk en transparant aan medewerkers te kunnen onderbouwen waarom de keuze voor verplichte vaccinatie gemaakt wordt. Wat spreker nog veel belangrijker vindt is dat de adviezen aan een herijking worden onderworpen, waarbij hij nogmaals naar de besmettingscijfers verwijst. Aangezien deze cijfers hard teruglopen en besmetting inmiddels gelukkig minder ernstige gevolgen lijkt te hebben, is het naar zijn mening cruciaal om de adviezen te herijken. De mensen die kortgeleden naar Bulgarije en Slowakije zijn gegaan worden ongetwijfeld over enige tijd weer afgewisseld. Het zou van goed werkgeverschap getuigen als er ruim voordat de wisseling plaatsvindt een nieuw advies wordt aangevraagd op basis van de actuele ontwikkelingen. Er zou niet van mogen worden uitgegaan dat een genomen besluit tot in lengte van dagen passend blijft. Sterker nog, de tijdelijke vaccinatieregeling eindigt vooralsnog op 31-12-2022; dat zou dus hoe dan ook de einddatum moeten zijn. De CCOOP krijgt vragen van medewerkers die volgend jaar op een bepaalde missie gaan en vanuit hun organisatie nu al aangespoord worden om de vaccinatie te ondergaan omdat deze volgend jaar toch wel verplicht zal zijn. Dat kan aldus spreker nooit de bedoeling zijn. Afgezien van de druk die dit oplevert, dient duidelijk te zijn dat het gaat om tijdelijke regelingen die een moment van herijking kennen.

Tot slot geeft hij de voorzitter nog het volgende punt in overweging mee. Zowel in de WIM als de RIM is opgenomen hoe vaccinaties verricht dienen te worden, in de vorm van een enkelvoudige prik of een serie van prikken. Binnen Defensie wordt momenteel de indruk gewekt dat er een afspraak is gemaakt over een boosterprik, maar deze staat niet in de tijdelijke vaccinatieregeling. Bij alle andere verplichte dan wel aanvullende vaccinaties staat het expliciet vermeld als er sprake is van serievaccinaties. Toen de tijdelijke vaccinatieregeling van kracht dan wel gewijzigd werd zijn er geen afspraken gemaakt over een boostervaccinatie en deze is er dan ook niet in opgenomen. Het betekent aldus spreker niet dat zijn centrale voor of tegen deze boostervaccinatie is maar er zal ook hierbij een bepaalde mate van duidelijkheid moeten komen. Dat er leidinggevend zijn die stellen dat, omdat de vaccinatie verplicht is, dit eveneens voor de boostervaccinatie geldt is wat de heer Kropf betreft strijdig met de aard van de RIM, de WIM en is niet opgenomen in de Tijdelijke regeling vaccinatie COVID-19.

De heer Debie vindt het ten aanzien van de procesvoering belangrijk hoe wordt omgegaan met vaccins die niet in de RIM staan. Het is zaak om te bepalen op welk moment en op welke gronden een advies zal worden aangevraagd, hoe de routing van het advies is, hoe de opvolging van het advies gaat, wat de criteria voor het advies zijn en op welk moment een besluit verwacht mag worden. En wat nog veel belangrijker is: hoe ervoor gezorgd kan worden dat de soldaat op de werkvloer niet te maken krijgt met commandanten die allerlei eigen interpretaties geven aan de uitvoering van een wel of niet van toepassing zijnde vaccinatieverplichting. De afgelopen maanden is gezien dat drang werd uitgeoefend en medewerkers bijvoorbeeld bindingspremies niet toegewezen hebben gekregen vanwege het feit dat ze niet gevaccineerd zijn. Het is aldus spreker van belang om te bespreken op welke manier deze en andere uitwassen van de afgelopen periode voorkomen worden.

De heer Pulles herhaalt zijn opmerking uit de eerste termijn dat het gaat om het hebben van onderling vertrouwen en dat de medewerkers ervan uit moeten kunnen gaan dat de adviezen wetenschappelijk onderbouwd zijn. Zodra een vaccinatieverplichting van kracht is moet dit juridisch ook kloppen en moet degene die daartoe opdracht heeft gegeven daadwerkelijk daartoe bevoegd zijn. De medewerkers moeten op hun werkgever kunnen vertrouwen net zoals de werkgever erop mag erop vertrouwen dat medewerkers de opdracht volgen, daarmee nogmaals doelend op het wederzijds vertrouwen. Spreker resumeert dat er duidelijkheid moet zijn over wie wat wel en niet mag en adviezen moeten wetenschappelijk onderbouwd zijn. Hij sluit zich aan bij de heer Kropf die erop wijst dat de tijdelijke regeling tot eind dit jaar van kracht is. Op grond daarvan kunnen er dus voor volgend jaar niet alvast

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

anderen besluiten worden genomen; die duidelijkheid zal er moeten zijn voor zowel de commandant (die dit vermoedelijk ook niet weet) als het personeel dat eventueel op grond van de regeling reeds verplicht zou worden om gevaccineerd te worden.

De heer Schuitema heeft op de bijdragen van de collega's weinig aan te vullen anders dan dat hij waarde hecht aan het constant updaten van de informatie die over het virus beschikbaar is en van de noodzaak om er maatregelen tegen te nemen. De maatregelen lopen overal in de wereld terug, net als de verplichting om coronatoegangs-bewijzen te hebben. Spreker adviseert deze informatie nauwlettend in de gaten te houden om te voorkomen dat er op basis van oude informatie besluiten worden genomen. Zoals het er nu naar uitziet is de grootste paniek omtrent de pandemie volgens hem verdwenen. Daarnaast komt de zomerperiode eraan hetgeen zeker op het noordelijk halfrond tot minder besmettingen zal leiden en waardoor de ernst van de situatie vermindert. Hij oppert daarom om niet op de oude voet voort te gaan maar naar de toekomst te kijken en een positieve kant te zien. Het is immers ook mogelijk dat vaccinatie op een gegeven moment niet meer nodig is.

De voorzitter dankt de centrales voor hun richtinggevende uitspraken die hij stuk voor stuk langs zal lopen.

Met betrekking tot het punt van de heer Kropf, om te zorgen dat de adviezen van het CEAG ook het risico op besmettingen weergeven, vraagt spreker zich af of het technisch en medisch gezien wel mogelijk is om dit risico te kwantificeren. De heer Kropf heeft het punt echter ook eerder al aangegeven dus zal de voorzitter deze vraag bij pm het CEAG neerleggen en erover terugkoppelen zodra het hem bekend is of dit wel of niet lukt.

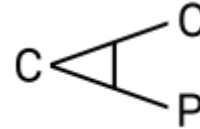
Over het punt met betrekking tot het regelmatig herijken en actualiseren van adviezen is de voorzitter het geheel eens. Hij wil het gesprek met de CDIM hiervoor benutten, om te horen hoe zij naar de ontwikkeling van de pandemie kijken. Defensie moet niet in oude groeven blijven zitten en in vaccinatiebeleid blijven hangen wat niet meer aansluit als het beeld over COVID zich wereldwijd allang heeft aangepast. De CEAG-adviezen moeten up to date en niet gedateerd zijn in het geval er een specifieke vraag aan de orde is.

Het punt met betrekking tot de einddatum van de tijdelijke regeling (die niet zonder reden tijdelijk is), vindt de voorzitter eveneens legitiem. Voorkomen moet worden dat commandanten een voorschot op volgend jaar nemen door daar nu al uitspraken over te doen. Sociale partners moeten goed nadenken over hoe de overgang van de tijdelijke regeling naar een definitieve regeling eruit komt te zien, waarbij hij er voetstoots vanuit gaat dat de tijdelijkheid ergens in de loop van het jaar opgeheven zal worden. Partijen zouden de gesprekken daarover dan ook eigenlijk nu al enigszins moeten beginnen om ervoor te zorgen dat dit aan het eind van het jaar klaar is. Wellicht kan het gesprek met de CDIM daar een mooi startmoment voor zijn.

Wat betreft het punt inzake de WIM en de RIM, of de toestemmingverlening van toepassing is op de eenmalige prik of de gehele mogelijke serie van prikken die daarachteraan komt, is het de voorzitter duidelijk hoe daar vanuit de centrales naar gekeken wordt. Hij oppert om dat als uitgangspunt te hanteren, dat de boosterprik dus geen vanzelfsprekendheid is maar iedere keer opnieuw getoetst moet worden aan noodzakelijkheid, inzet en context. De boostervaccinatie wordt dan steeds als een nieuwe vaccinatie beschouwd in plaats van degenen voor wie dit van toepassing is automatisch de vaccinatieverplichting op te leggen. Ook dit is een punt waar wat spreker betreft duidelijkheid over moet komen, niet alleen richting de centrales maar tevens in de richting van commandanten en medewerkers.

De heer Kropf reageert ten eerste op wat de voorzitter zojuist aangaf, dat partijen wellicht zouden moeten beginnen met het aanpassen van de regeling naar een definitieve regeling. Hier neemt spreker afstand van want die mening deelt hij niet. Als hij kijkt naar de ontwikkelingen omtrent COVID en de ziektebeelden die ontstaan ziet hij het niet snel gebeuren dat er een definitieve regeling moet komen. Als de tijdelijke regeling al een definitieve zou moeten worden zou deze naar zijn mening onderdeel moeten worden van de RIM en niet een definitieve eigen regeling worden. Spreker vindt de opmerking van de voorzitter dan ook erg voorbarig. Als er al sprake zou zijn van verlenging na 31-12-2022 acht hij de kans groter dat de voorkeur gegeven wordt om de tijdelijke regeling te verlengen en geen definitieve regeling te maken.

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

Ten tweede denkt de heer Kropf dat de voorzitter zijn opmerking over de boostervaccinatie verkeerd begrepen heeft. Spreker heeft gesteld dat voor andere vaccinaties die uit een serie van prikken bestaan dit als zodanig expliciet in de WIM en de RIM is opgenomen. In de Tijdelijke regeling vaccinatie COVID-19 is de boostervaccinatie niet opgenomen, hetgeen aldus spreker impliceert dat de boostervaccinatie *niet* verplicht kan worden. De voorzitter brengt het nu zo dat de boostervaccinatie op basis van deze tijdelijke regeling alsnog verplicht zou kunnen worden en de heer Kropf stelt dat dat niet het geval is. Indien het gewenst is om ook de boostervaccinatie op te nemen adviseert hij de voorzitter om de regeling daarop aan te passen. De voorzitter antwoordt dat hij de heer Kropf wel goed begrepen heeft en de heer Kropf hem andersom niet goed begrepen heeft. De heer Kropf repliceert dat de voorzitter toch zei dat de afweging iedere keer opnieuw gemaakt zou moeten worden. Daar is aldus spreker geen reden voor, omdat de regeling het niet toelaat om de booster verplicht te stellen. Dat is juist wat de voorzitter probeerde duidelijk te maken, dat de regeling dat niet toelaat zodat, als het gewenst is om de booster op te nemen, steeds opnieuw de afweging moet worden gemaakt. Hier is de heer Kropf het niet mee eens en zegt de afweging niet te zullen maken omdat de regeling een verplichte boosterprik simpelweg niet toestaat. Spreker heeft de voorzitter dan dus toch goed begrepen en wijst erop dat de voorzitter de afweging niet hoeft te maken omdat de regeling het niet toestaat dat een boostervaccinatie wordt gegeven. Voor medewerkers die gevaccineerd zijn betekent dat het einde van de toepasbaarheid van de tijdelijke regeling. Medewerkers verplichten tot een boostervaccinatie is niet mogelijk omdat dit nergens in de tijdelijke vaccinatieregeling staat. Voor andere vaccins waarbij meerdere vaccinaties nodig zijn is dat expliciet opgenomen in de WIM en de RIM. Vandaar dat de heer Kropf de voorzitter eerder het voorstel deed om, indien de boosterprik in voorkomende gevallen nodig mocht zijn, na te denken over een voorstel om de tijdelijke regeling daarop aan te passen.

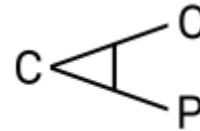
De heer Debie verduidelijkt dat in artikel 3 van de WIM staat dat her-inenting kan plaatsvinden en daarbij worden ook specifiek de vaccinaties benoemd waarvoor dat geldt. In de Tijdelijke regeling vaccinatie COVID-19 is her-inenting niet benoemd waardoor het niet mogelijk is om uit hoofde van deze regeling een boosterprik verplicht te stellen.

De voorzitter komt terug op een ander eerder benoemd punt, te weten het omgaan met de adviezen. Spreker wil graag toe naar een zeer overzichtelijk proces zodat degene die uiteindelijk de integrale afweging moet maken (de voorzitter zelf) heldere en herkenbare adviezen ontvangt vanuit de operationele, de medische en de bedrijfsvoeringkant die op zichzelf gewogen kunnen worden en ook niet uitwisselbaar en onderling beïnvloedbaar zijn. Spreker heeft in zijn brief aan het SOD aangekondigd niet tevreden te zijn met hoe het proces gelopen is en een verbetertraject te starten. De input van vandaag zal in het verbetervoorstel worden meegenomen dat tegen die tijd ook bij de centrales zal worden teruggelegd en getoetst. Een en ander zal tevens meer duidelijkheid op de werkvloer geven, waarbij hij verwijst naar het punt dat de heer Pulles benoemde. Het is nodig dat iedereen weet wie wanneer wat mag zeggen, waarbij het erop neerkomt dat een commandant pas een aankondiging via de mail mag doen nadat sociale partners het gehele proces ordentelijk hebben doorlopen: de adviezen zijn ingewonnen, het overleg is gevoerd, adviezen zijn gegeven, het besluit is genomen, het besluit is ordentelijk gecommuniceerd. Commandanten lopen door een combinatie van onbekendheid en soms onwil aldus spreker nu vaak voor de muziek uit.

Bij een helder en adequaat proces hoort ook duidelijkheid over welke criteria bij welk advies horen. De voorzitter neemt zich voor om na te gaan welke criteria van toepassing zouden moeten zijn op niet alleen het medische advies maar ook op het operationele en bedrijfsvoeringadvies. Daar hoort bij dat de adviezen wetenschappelijk onderbouwd en van voldoende kwaliteit moeten zijn zodat deze zowel qua inhoud als qua proces helder en goed communiceerbaar zijn. Het is van belang dat er zo snel mogelijk voordat het volgend jaar aanbreekt duidelijkheid bestaat. Continue updaten van informatie is zoals gezegd nodig en in het bepalen van de regeling dient de huidige situatie aldus spreker meegewogen te worden, daarin geadviseerd door de CDIM en wat hun oordeel is over welke invloed de wereldwijde ontwikkeling van de pandemie heeft op een regeling die partijen met elkaar afspreken. Wat hem betreft wordt dat geen nieuwe vaste regeling voor COVID-vaccinaties maar meer zoals de heer Kropf suggereerde het op een gepaste manier opnemen in de RIM.

Gevraagd door de voorzitter om een reflectie van de zijde van de werkgever te geven, schetst de heer Riedstra dat het laatste advies van de CDIM en de MGA in de richting van de bewindspersonen is om de COVID-vaccinatie op te nemen in een aanvullende regeling, tesamen met de pokken. De heer Debie vraagt wat de heer Riedstra met een

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

'aanvullende regeling' bedoelt waarop de heer Riedstra toelicht dat er sprake is van een basisvaccinatie en een aanvullend pakket. Hierop verifieert de heer Schwab dat de aanvullende lijst in artikel 4 van de RIM bedoeld wordt en stelt dat het gaat om een wijziging van de RIM waarbij de COVID-vaccinatie wordt opgenomen in de aanvullende lijst van artikel 4. De heer Kropf merkt op dat namens de voorzitter naar adviezen wordt verwezen die voor spreker niet bekend zijn. Hij laat de voorzitter weten deze adviezen graag te ontvangen zodat er in dit overleg verder over gesproken kan worden. Tevens zegt hij principieel tegen opname in de RIM te zijn. De RIM is de laatste 20 jaar niet gewijzigd; het gaat hier om iets dat twee jaar geleden nog niet bestond en de ontwikkelingen rond COVID gaan ontzettend snel. Mochten deze ontwikkelingen later aanleiding geven tot het verlengen van de tijdelijke regeling zal hij zoals eerder aangegeven opteren voor de verlenging van de tijdelijke regeling en niet voor het opnemen van de COVID-vaccinatie in een definitieve regeling. Spreker is benieuwd waar de genoemde adviezen vandaan komen en gaat ervan uit dat de centrales deze eveneens zullen ontvangen. Blijkbaar is er recentelijk richting de bewindspersonen geadviseerd om de COVID-vaccinatie op te nemen in de RIM. De centrales hebben er geen weet van gehad dat er door de bewindspersonen om advies gevraagd is dus onderstreept hij dat het voor hem om nieuwe informatie gaat.

De heer Kropf wil nu toch ook terugkomen op de discussie over overleg- en overeenstemmingsplicht. In een eerdere situatie heeft de werkgever gemeend over het onderwerp niet te hoeven overleggen; later werd vastgesteld dat dat een omissie was en er zou geen overeenstemming nodig zijn. Volgens spreker is dat alleen het geval als het gaat om de daadwerkelijke inzetbaarheid van de krijgsmacht of in het geval van generieke maatregelen die ook elders gelden. Dat is gezien de huidige status niet meer van toepassing en dat betekent dat bij een volgende discussie over het onderwerp ook over overeenstemming gesproken zal moeten worden.

Gehoord hebbende dat de Minister is geadviseerd vraagt de heer Debie zich af of dit een advies van de CDIM betreft of dat het om een Defensie-intern advies vanuit het CEAG gaat. De CDIM heeft juist geadviseerd om de COVID-vaccinatie *niet* in de vaste regeling op te nemen. Waar dit andere advies dan vandaan komt is voor hem dus een vraagteken, waarop de heer Kropf aanvult te willen weten wanneer en op wiens verzoek het advies is gegeven. De heer Riedstra geeft aan dat de Minister is geadviseerd door de CDIM en de MGA heeft een appreciatie van dit advies gemaakt. De heer Debie wil deze adviezen graag zien. De heer Kropf verzoekt om een schorsing.

De voorzitter heeft in een overleg bij Defensie gehoord dat een voornemen bestaat om te bewegen naar opname van de COVID-vaccinatie in de RIM. Spreker vindt dat dit in transparantie in het overleg gedeeld moet worden en heeft om die reden de heer Riedstra gevraagd een toelichting te geven over de lijn van denken. De stukken waarnaar door de heer Riedstra verwezen wordt kent hij niet. Hij achtte het gezien het bespreekpunt hoe in de toekomst om te gaan met COVID-vaccinatie, tegelijkertijd wetende dat het een onderwerp van gesprek is binnen Defensie –maar nog niet wetende op welke tafels, wie erbij betrokken is en of de Minister om een advies gevraagd heeft- nodig om de centrales over het voornemen te informeren.

* SCHORSING OP VERZOEK CENTRALES 15.35 – 15.45 UUR *

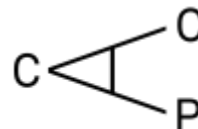
De heer Debie voert het woord namens de centrales.

Spreker herinnert eraan bijeengekomen te zijn in het SOD dat formeel gezien voorgezeten wordt door de Minister. De voorzitter heeft als HDP het mandaat om dit namens de Minister te doen.

De voorzitter heeft aangegeven dat sociale partners een nieuwe start nodig hebben waarbij transparantie aan de voorkant van essentieel belang is. Dat vinden de centrales ook en transparantie is ook een hele goede basis om in vertrouwen met elkaar te kunnen werken. Zij horen nu echter dat er kennelijk een advies aan de Minister is gegeven zonder dat daarbij de transparantie aan de voorkant is betracht die zowel de voorzitter als de centrales hoog in het vaandel hebben. Hierdoor is het vertrouwen beschadigd. De centrales verwachten immers dat de Minister, conform de afspraak die partijen erover maakten, aan de voorkant die transparantie geeft zodat er gezamenlijk naar adviezen gekeken wordt en er ook met elkaar invloed op kan worden uitgeoefend.

Nu wordt er geconstateerd dat zowel de centrales als de voorzitter zelf niet over desbetreffende stukken beschikken waardoor er niet op een verantwoorde wijze over deze stukken gediscussieerd kan worden. Dit terwijl er in het kader van de transparantie zo aan wordt gehecht en sociale partners het overleg op een volwassen en

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

professionele manier met elkaar vorm willen geven. Voor de centrales betekent voorgaande dat zij het SOD willen schorsen en alle stukken die betrekking hebben op het bedoelde advies aan de Minister willen ontvangen. Zo spoedig mogelijk daarna zal wederom een SOD belegd worden waarbij deze stukken gezamenlijk bediscussieerd kunnen worden. De ontstane situatie levert evenwel ernstige schade op voor het vertrouwen dat sociale partners met elkaar mogen hebben.

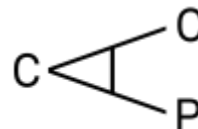
Het onderwerp is voor de centrales heel erg belangrijk, dat weet de voorzitter ook. Het gaat over de integriteit van het lichaam en zaken die voor de achterban van essentieel belang zijn. Het is een enorme teleurstelling om te moeten vernemen dat er blijkbaar een advies is aangevraagd, de Minister geadviseerd is en noch de voorzitter noch de centrales weten wat het advies precies inhoudt.

De voorzitter zegt zich -wellicht gek genoeg- alleen maar aan te kunnen sluiten bij wat de centrales naar voren brengen. Ook hij moet nu kennis gaan nemen van adviezen en documenten waarvan de opstellers het kennelijk niet nodig gevonden hebben om deze met hem of überhaupt de HDP-lijn te delen en hij deelt hierin de teleurstelling van de centrales. Intern laat spreker nooit na te benadrukken hoe enorm belangrijk dit onderwerp voor de centrales is. De centrales hoeven hem niet te overtuigen van dit belang want die wetenschap is reeds bij hem aanwezig en de voorzitter handelt daar intern ook naar. Hij erkent verantwoordelijk te zijn voor het voeren van het overleg en dus ook voor deze faux-pas. Hij biedt zijn welgemeende excuses aan voor het feit dat de stukken er niet eerder hebben gelegen, de centrales niet eerder hebben bereikt en partijen niet eerder met elkaar het gesprek erover hebben gevoerd. Dit zal aldus spreker op een zo kort mogelijke termijn alsnog gebeuren, waarbij hij het logisch vindt dat de centrales daartoe een schorsing van het overleg voorstellen. De voorzitter zal zich een beeld vormen van de relevante documenten en stukken en deze onverwijld toesturen zodat er een ordentelijk gesprek over gevoerd kan worden. De reden waarom hij de informatie die hij intern heeft opgevangen heeft ingebracht is vanwege het belang dat hij eraan hecht dit transparant met de centrales te delen. Hij is daarbij echter niet in de veronderstelling geweest dat er intussen reeds aan de Minister is geadviseerd en weet evenmin op wiens verzoek of initiatief dat is gebeurd. Ook dat zal hij verder moeten uitzoeken, net zoals hoe het komt dat de HDP(-lijn) niet in positie is gebracht. Op het moment dat de relevante stukken op tafel liggen, de centrales zich kunnen voorbereiden en een oordeel kunnen vormen hervat de voorzitter graag het gesprek. De voorzitter kan die input dan meenemen naar de bewindspersonen alvorens zij een besluit hierin nemen of een afweging maken.

Het bevreemdt de heer Debie dat wanneer de Minister dan wel de staatssecretaris een advies op dit thema aangeboden krijgt, zij niet vragen wat de HDP als gemandateerde van de Minister van dat advies vindt. De voorzitter zegt dit zelf ook vreemd te vinden.

De heer Kropf memoreert aan de overlegplicht en het overeenstemmingsvereiste waarover eerder gesproken is. Het overeenstemmingsvereiste laat spreker voor nu nog even buiten beschouwing maar in het kader van de overlegplicht wil hij zekerstellen dat dit soort zaken eerst overlegd wordt vóórdát de voorzitter van mening is dat een regeling kan worden doorgevoerd. Spreker maakt zich ernstig zorgen over het feit dat anderen eveneens menen de Minister te vertegenwoordigen en de voorzitter niet op de hoogte is van de stukken. De voorzitter deelt deze zorg. Als het gaat om overlegplicht en overeenstemmingsvereiste ziet hij het als een plicht om op dit onderwerp gezamenlijk tot overeenstemming te komen, wetende hoe belangrijk het onderwerp voor de centrales is en hoe serieus zij het onderwerp nemen. Spreker heeft de centrales er eerder een compliment voor gegeven en gedurende het overleg van vandaag is er wat de voorzitter betreft aan deze zienswijze niets veranderd. Zijn inzet zal aan de voorkant dan ook zijn om als sociale partners op dit onderwerp tot overeenstemming te komen. Het onderwerp is daar namelijk belangrijk genoeg voor, niet alleen voor de centrales maar voor het gehele personeel.

De voorzitter schorst de vergadering om 15.55 uur, deze wordt hervat zodra de informatiepositie op orde is gebracht.

*** HERVATTING OP MAANDAG 11 JULI 2022 ***
(SOD/22.0415 + 3 bijlagen, SOD/22.0416, SOD/22.0420)

De voorzitter heropent op maandag 11 juli 2022 om 14.50 uur de vergadering die op 19 april 2022 geschorst werd. De op die datum reeds vastgestelde agenda blijft gehandhaafd.

De voorzitter komt terug op de brief met bijlagen die hij aan de centrales heeft verstuurd, te weten het advies van de CDIM, de appreciatie daarvan door de MGA en de CEAG-toelichting op het medisch advies COVID-19 Slowakije. Hij informeert of er van de zijde van de centrales opmerkingen of vragen over zijn.

De heer Kropf zegt er zeker opmerkingen en vragen over te hebben. In plaats van het gebruikelijke paginagewijs doorlopen van de tekst zou dat wat hem betreft in dit geval bijna regel voor regel moeten gebeuren. Ook al is de CEAG-toelichting op het medisch advies COVID-19 Slowakije inmiddels enigszins gedateerd, doet dat niets af aan de noodzaak het op uitgebreide wijze van kritiek te voorzien. Hij begint gewoon maar bovenaan de tekst en nodigt de andere centrales uit om waar nodig punten toe te voegen.

In de eerste alinea staat iets over de militaire inzet en *'tevens ook een sociale impact'*. Spreker stelt dat familie en vrienden nooit onderdeel van een militaire inzet zijn of zijn geweest. Het is volgens hem dan ook een doodoener om op te nemen dat de militair verstoken is van contact met zijn of haar sociale netwerk. Hij vraagt zich af of degene die dit geschreven heeft wel beseft wat een militair tijdens inzet of uitzending doet.

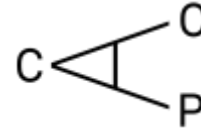
Ten aanzien van de tweede alinea vindt spreker het een blamage dat er wordt verwezen naar de zorgplicht van de werkgever. Een zo veilig mogelijke organisatie bieden voor het personeel houdt niet in dat de werkgever iedereen zich verplicht laat vaccineren tegen COVID. Als dat zo zou zijn dan ligt er een taak voor het kabinet om een vaccinatieplicht in te stellen die voor iedereen geldt. Zolang dat niet de situatie is kan Defensie zich dus niet verschuilen achter een veronderstelde Arbowetverplichting, net zomin als andere werkgevers in Nederland dat kunnen.

Het volgende stuk gaat over meerdere ziektes waartegen verplicht gevaccineerd wordt en zegt: *'Verplicht kunnen stellen van vaccinatie tegen COVID-19 valt onder deze systematiek en wijkt niet af van de reguliere procedures.'* De heer Kropf vraagt zich oprecht af of de steller van het stuk wel weet waar het over gaat, omdat er immers sprake is van een Tijdelijke vaccinatie-regeling COVID-19. Deze wijkt dus per definitie al af van de overige reguliere procedures, want anders was de regeling er niet geweest.

In de vierde alinea wordt aangegeven: *'Alle vaccins kunnen afhankelijk van de fysiologie van het individu-bijwerkingen hebben. COVID -19 vaccins zijn in die zin niet anders dan andere vaccins.'* Deze mening deelt de heer Kropf niet omdat van alle andere vaccins die in de regelingen zijn opgenomen de langetermijneffecten bekend zijn, hetgeen bij de COVID-vaccins niet het geval is. Niet alleen de fysiologie van het individu maar ook alle vooralsnog onbekende effecten van de vaccins hebben invloed op het optreden van bijwerkingen en dat wordt hiermee in belangrijke mate gebagatelliseerd.

Bij de volgende bullet wordt ondanks verwijzing naar de Omikron-variant, een lager aantal IC- en ziekenhuisopnames en een grotendeels reeds opgebouwde immuniteit alsnog gewezen op een *'risico dat nog steeds aanwezig is'*. Spreker pleit ervoor zaken in de juiste proportie te blijven zien. Ieder individu loopt een risico om bij het oversteken van de straat onder een tram terecht te komen en toch zullen mensen de straat blijven oversteken. De heer Kropf zegt geregeld een risico te lopen om de Staatsloterij te winnen en dat is evenmin ooit gebeurd. Bovendien beschikken de betreffende defensiemedewerkers in het algemeen over een goede fysieke gezondheid, worden zij veelvuldig getraind en getest en is er geen sprake van onderliggend fysiek lijden. Er zou in eerste instantie gekeken moeten worden naar het risico voor het individu, in samenhang met de gevolgen voor het individu en tot slot naar de gevolgen voor de inzet van de krijgsmacht. Dat laatste zou namelijk het toetsingscriterium moeten zijn.

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

'De ziektelast is nog altijd hoog. Sommige mensen zijn een paar dagen ziek en in isolatie, anderen meer dan 2 weken ziek met daarna nog steeds aanhoudende klachten van moeheid.' De heer Kropf vindt wederom dat enig gevoel voor verhouding op zijn plaats is. Recentelijk sprak hij iemand die zich verstepte op een stoeprand en zes weken uit de running was.

In de daaropvolgende alinea wordt gezegd dat *'long-COVID nog steeds kan ontstaan bij Omikron'*. Er gaan aldus spreker ook nog altijd mensen spontaan dood en hij vraagt zich af hoe de werkgever dat zou willen voorkomen. Benoemen dat iets 'ook nog zou kunnen gebeuren' is wat hem betreft wederom een onacceptabele bagatellisering van waar het om zou moeten gaan, namelijk om de afweging tussen het specifieke karakter van het militaire beroep en schending van de grondwettelijke integriteit van het menselijk lichaam.

Vervolgens wordt geschreven: *'Uit ervaring blijkt dat als coronamaatregelen versoepeld worden en de mensen weer meer bij elkaar komen dat de besmettingen weer toenemen, met daardoor ziektelast en uitval door isolatie en quarantainemaatregelen. Dat is niet iets wat je in een uitzendgebied wil laten gebeuren.'* De heer Kropf heeft eerder aangegeven dat de besmettingscijfers in Slowakije toendertijd al veel beter waren dan in Nederland en de cijfers van de dag van vandaag laten zelfs een nog groter verschil zien. Defensiepersoneel naar Slowakije sturen zou in het kader van COVID-19 dan ook juist een verstandige keuze zijn omdat de risico's daar significant kleiner zijn dan in Nederland en Duitsland.

In het stuk wordt voorts ter onderbouwing van de risico's een aantal cijfers opgevoerd zoals de Johns Hopkins University Incidence Rate, waarbij wordt aangegeven dat Slowakije op dat moment in de top-10 wereldwijd stond. Dat Nederland op dat moment nog hoger in diezelfde top-10 stond staat er echter niet bij. Als er een vergelijk wordt gemaakt vindt spreker dat dan ook alle feiten daarin moeten worden meegenomen. Hetzelfde geldt voor het cijfer 'WHO 7-daagse incidentie' waarbij Nederland er op dat moment slechter voor stond dan Slowakije; dat verschil is overigens op de dag van vandaag alleen maar groter geworden.

Dan volgt er nog een verwijzing naar de matige vaccinatiestatus in Slowakije die *'een hoger risico voor onze militairen meebrengt vergeleken met Nederland'*. Dat risico zou volgens de heer Kropf echter moeten blijken uit de besmettingscijfers en het R-getal, en niet uit de mate van vaccineren. Bevolkingsdichtheid speelt eveneens een rol en spreker vindt dat wederom een doelredenering wordt aangewend.

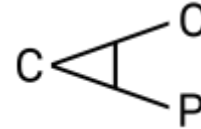
Wat betreft de R-waarde wordt gezegd dat deze in Nederland op dat moment 0,86 was en in Slowakije 0,96, maar dat getal was al niet meer valide op het moment dat het stuk werd opgesteld. De huidige stand is volgens de heer Kropf, die de beschikbare updates per 07-07-2022 heeft gebruikt, dat de R-waarde in Nederland 1,24 bedraagt. Wereldwijd ligt dit op 1,19, Duitsland 1,13 en in Slowakije is het 0,79!

Het volgende punt betreft het veronderstelde inreisverbod voor niet-gevaccineerden, waarvan al eerder werd betwijfeld of dit nog wel van kracht was. Navraag door de heer Kropf leert dat de inreisbeperkingen in Slowakije in april in het geheel zijn opgeheven.

Tot slot wordt in de laatste alinea gezegd dat de pandemie nog niet over is, maar de heer Kropf laat een dergelijke uitspraak liever aan deskundigen over. *'We weten nog niet wat we kunnen verwachten na de Omikron-variant. Niets is zeker, de delta-variant kwam plots opzetten en gaf grote schade. Tot nu toe geven de vaccinaties kruisbescherming tegen varianten dus is het wenselijk om gevaccineerd te zijn om schade veroorzaakt door nieuwe varianten te beperken.'* Als dit het criterium is kunnen militairen net zo goed proefkonijn worden gemaakt voor elke vorm van vaccinatie in de toekomst. De vraag zou moeten zijn of zij wel of niet gevaccineerd dienen te worden in een gebied waar zij worden tewerkgesteld en waar een ziekte endemisch is en grote risico's met zich meebrengt voor de inzetbaarheid van de krijgsmacht. Dat is iets anders dan: "Laten we vooral gaan prikken want misschien komt er nog iets aan en misschien bent u daartegen dan alvast beschermd." Met deze opmerking wil de heer Kropf zijn reactie in de eerste termijn besluiten.

De voorzitter dankt de heer Kropf en vraagt de reacties van de andere centrales, waarop de heer Schuitema aangeeft dat hetgeen hij wilde inbrengen reeds in de reactie van de heer Kropf is meegenomen. Hij wil in aanvulling hierop nog wel nadrukkelijk zijn zorg uiten over de doelredenering waar volgens hem steeds sprake van is: het doel

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

is vaccineren en vervolgens worden daar allerlei argumenten voor bijgehaald. Dat is aldus spreker niet de juiste volgorde.

De heer Debie wil ingaan op de twee adviezen van de CDIM. Het eerste advies is van 18-10-2021, waarbij de CDIM op dat moment in ieder geval heeft gezegd dat het beleid van Defensie in lijn is en blijft met het beleid van andere (civiele) werkgevers in Nederland waarbij vaccinatie niet verplicht is. Ook de Europese militaire partners kennen voor zover bekend geen algemene vaccinatieplicht ten aanzien van COVID-19. De CDIM is dan ook tot het advies gekomen om de COVID-19-vaccinatie niet op te nemen in het basispakket maar in het aanvullende pakket, dan wel de Tijdelijke regeling vaccinatie COVID-19 te herzien. Daarbij werd tevens opgenomen dat de mogelijkheid tot het leveren van maatwerk van doorslaggevend belang is, opdat de onaantastbaarheid van het menselijk lichaam niet meer dan noodzakelijk geschonden wordt. Waar nodig kan tot verplicht vaccineren worden overgegaan. Volgens de heer Debie wordt door de CDIM benadrukt dat alle inspanningen verricht dienen te worden om weliswaar tot een zo hoog mogelijke vrijwillige vaccinatiegraad te komen, maar zeker niet tot een verplichting daartoe. Bovendien zou er steeds opnieuw maatwerk geleverd moeten worden.

Het advies van de CDIM van 22-02-2022 (vier maanden later) zegt dat er geen redenen zijn om het eerdere advies van 18-10-2021 -geen algemene verplichting via het basispakket maar maatwerk via advisering- bij te stellen. Je zou dan verwachten dat de CDIM adviseert om de Tijdelijke regeling vaccinatie COVID-19 te continueren. Echter, in het advies van 22-02-2022 staat dat de CDIM adviseert om het COVID-19 vaccin via de RIM op te nemen in het zogenoemde 'aanvullende pakket', hetgeen aldus de heer Debie alsnog een bijstelling is van het advies van vier maanden daarvoor. Verder neemt de CDIM in dit advies het standpunt in dat een generiek advies over boosterintervallen niet opportuun is en gehecht wordt aan medische advisering door het CEAG, Stafartsen, DOPS/Hoofd JMED. Spreker vraagt zich af wat dit CDIM-advies dan voor de militair betekent.

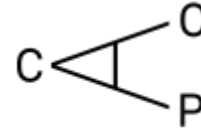
Daarnaast is er nog een aantal andere zaken in het advies van 22-02-2022 opgenomen, zoals de adequate geïntegreerde veiligheidsanalyse ten aanzien van het middel Imvanex. Spreker vraagt of deze veiligheidsanalyse is uitgevoerd en wat daarvan de bevindingen zijn geweest. Verder informeert hij of er al een besluit van de MGA is met betrekking tot de verplichtstelling voor stand-by eenheden van alle vaccinaties uit het aanvullende pakket, in het bijzonder vaccinatie tegen Japanse encefalitis.

Het AC heeft in ieder geval geconstateerd dat de mogelijkheid tot het leveren van maatwerk door defensieonderdelen met voeten getreden is. Zo hebben commandanten niet gehandeld conform het advies van de CDIM en zijn er operatiebevelen, kaders en richtlijnen door defensieonderdelen opgesteld en uitgevoerd die geen rekening hielden met het advies van de CDIM. Hierdoor zijn militairen door drang vanuit de organisatie en dreiging van ontslag vaak tegen hun wil in gevaccineerd. Zij konden althans weinig weerstand bieden: de keuze was óf ontslag nemen, óf niet op missie gaan, óf vaccineren. Velen hebben uiteindelijk dan toch gekozen voor vaccineren. Het AC keurt deze manier van omgaan met de situatie door de werkgever af.

Op de heer Pulles komt het over alsof de doelstelling is -hij weet niet van wie of waarom- om maar zo veel mogelijk mensen te vaccineren. Zoals de andere sprekers ook hebben aangegeven, vindt hij dat er veel gebruik gemaakt wordt van doelredenering. De situatie rondom COVID-19 is inmiddels enorm veranderd en de adviezen zijn naar mening van spreker verouderd. Hij pleit er dan ook voor om op zijn minst een nieuw advies aan te vragen en vervolgens te bezien of het nog wel nodig is om een verlenging van de Tijdelijke regeling vaccinatie COVID-19 dan wel opname in de RIM of de WIM te bespreken. Hij erkent dat de situatie weliswaar nog altijd fluïde is maar dat is voor hem dan ook des te meer reden om de vaccinatie nog niet vast te leggen in een vaste regeling. Op zijn best zal dat naar zijn mening dan een tijdelijke regeling moeten zijn. De gedrevenheid om maar zo veel mogelijk mensen te vaccineren begrijpt de heer Pulles echt niet en hij hoopt dat daar heel snel een halt aan kan worden toegeroepen.

De voorzitter geeft het woord weer aan de heer Kropf, die aangeeft zijn reactie in eerste instantie beperkt te hebben tot het stuk in bijlage 1 van de door de voorzitter aangeboden brief (SOD/22.0415 bijl1 - SOD_CEAG toelichting advies medisch COVID19 Slowakije). De andere sprekers hebben het voornamelijk gehad over het stuk in bijlage 2 (SOD/22.0415 bijl2 - SOD_CDIM advies dd 22 feb 22). Spreker wil hierbij ook zijn reactie geven op dat stuk, zodat de voorzitter over de volledige reacties van alle centrales beschikt. De heer Kropf zegt zich te

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

herkennen in alles wat door zijn collega's over het CDIM-advies reeds gezegd is, maar hij heeft hierop nog één toevoeging. Het advies van de CDIM is een *advies*. De voorzitter zal met de centrales in gesprek moeten treden om het te hebben over de effecten voor de medewerkers. Ook al zou de COVID-vaccinatie in de RIM worden opgenomen –daarover zal nog een discussie moeten plaatsvinden- zal deze geen ruimte bieden voor toepassing voor een inzet binnen vijf weken. De RIM spreekt immers van een inzet binnen 48 uur en uitsluitend naar een gebied waar de ziekte endemisch is. Gebieden waar COVID-19 endemisch is kent spreker niet, daarom wil hij dit de voorzitter graag nog even meegeven.

De voorzitter dankt de heer Kropf voor deze toevoeging en meent dat hetgeen de heer Kropf naar voren brengt op enig eerder moment reeds is besproken. Het is spreker in ieder geval duidelijk dat de bedoelde kaders en voorwaarden voor instellen van een vaccinatieplicht van kracht blijven, ook al wordt de vaccinatie opgenomen in de RIM. En zoals de heer Kropf terecht aangaf is het de vraag of partijen daartoe overeen zullen komen, gezien de discussie die er nog over gevoerd moet worden.

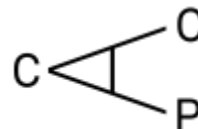
De voorzitter dankt de centrales voor het uitgebreide commentaar op bijlage 1 bij zijn brief: de CEAG-toelichting op het landenadvies Slowakije. Spreker heeft eerder al aangegeven het lastig te vinden om het advies, dat naar zijn verwachting is opgesteld door medici die ter zake kundig zijn, te weerleggen. Hij vindt dat hij erop moet kunnen vertrouwen dat hetgeen door een instantie als het CEAG wordt geleverd deugdelijk en correct is. Per slot van rekening is dat hetgeen waar hij zijn besluitvorming op baseert. Op basis van de in het betreffende stuk beschreven effecten voor mens en missie heeft de voorzitter dat dan ook gedaan, maar de centrales plaatsen allerlei vraagtekens bij hetgeen is opgenomen. Spreker kan echter geen inhoudelijke medische discussie met de centrales voeren; hij is niet degene die het advies en de toelichting daarop heeft opgesteld. Natuurlijk heeft hij zich wel door dit advies laten leiden bij zijn besluit om de vaccinatie voor deze missie te verplichten. Op dit moment kan hij echter niets anders doen dan kennisnemen van de vraagtekens die de centrales bij de deugdelijkheid van het stuk plaatsen.

De voorzitter komt terug op de door de centrales opgemerkte drang om zoveel mogelijk mensen verplicht te vaccineren en erkent dat hij vergelijkbare waarnemingen heeft. Veel commandanten hebben om redenen van bedrijfsvoering, veiligheid van medewerkers of inzetbaarheid van de eenheid operatieorders en bevelen uitgegeven die niet stroken met de regelgeving zoals sociale partners die met elkaar hebben afgesproken. Hier treedt de werkgever tegen op maar spreker kan tegelijkertijd niet ontkennen dat dit te vaak aan de orde is en men zich dan niet houdt aan de afspraken die voor de gehele defensieorganisatie van toepassing zijn. Een aantal mogelijke oorzaken heeft hij genoemd maar het is niet iets wat de voorzitter tot tevredenheid stemt en waar de werkgever in zou moeten berusten. Om een betrouwbare werkgever te zijn dient iedereen in de organisatie zich aan de afspraken te houden die tussen sociale partners zijn gemaakt. Zoals in het eerste deel van dit SOD reeds betoogd gaat het om een uiterst belangrijk onderwerp, namelijk de integriteit van het menselijk lichaam. Daarover zijn in de politiek en de top van de organisatie standpunten ingenomen en het is essentieel dat iedereen zich daaraan houdt. Dat is de reden waarom de voorzitter een aanscherping en verbetering van het proces wenst. In dat verband heeft het CEAG aangeboden om eens met de centrales van gedachten te wisselen en de insteek en werkwijze van CEAG toe te lichten, mocht hier behoefte aan bestaan. De voorzitter wil graag als sociale partners komen tot een aanpak die recht doet aan de integriteit van het menselijk lichaam en waarbij een zorgvuldig en robuust proces wordt doorlopen bij situaties waarin mogelijk nog tot verplicht vaccineren wordt overgegaan, zodat alle partijen de onderbouwing van een dergelijke maatregel kunnen ondersteunen.

In lijn met de wens van de centrales om gezien het huidige verloop van de COVID-pandemie een nieuw advies aan te vragen meldt de voorzitter dat hij dat verzoek reeds bij de voorzitter van de CDIM heeft neergelegd. Zelf kan hij zich namelijk ook niet voorstellen dat het CDIM-advies ongewijzigd zal zijn ten opzichte van zo'n driekwart jaar geleden. Hij hoopt het advies van de CDIM spoedig te ontvangen zodat dat als basis kan dienen voor het gesprek dat partijen met elkaar moeten en willen vervolgen.

Op de detailvragen die de heer Debie stelde, zoals met betrekking tot de veiligheidsanalyse, moet de voorzitter het antwoord voor nu helaas verschuldigd blijven. Hij zal in ieder geval bij de CDIM navragen wat de beweegredenen geweest zijn om in een tijdsbestek van vier maanden tot een ander advies te komen. De heer Debie stelde terecht

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

pm vast dat het eerdere advies was om aan te sluiten bij de Tijdelijke regeling vaccinatie COVID-19 en het advies vier maanden later is geworden om de vaccinatie alsnog op te nemen in de RIM. Spreker kent de inhoudelijke achtergronden daarvan niet en zal zoals gezegd navraag hierover doen.

De heer Debie zegt het antwoord op de door hem gestelde vragen tegemoet te zien en heeft bovendien nog een aanvullende vraag. Deze gaat over de brief van de MGA van 02-03-2022 (SOD/220415 bijl3 - SOD_Appreciatie MGA dd 02 mrt 22). De MGA zegt hierin: *'Het advies omtrent het bezien of alle aanvullende vaccinaties verplicht gesteld dienen te blijven voor stand-by eenheden zal ik uitvoeren en de uitkomsten worden vastgelegd in de Instructie MGA Vaccinaties voor Defensiepersoneel (I-MGA/035).'* Spreker zegt geïnformeerd te willen worden over wat deze instructie inhoudt, zodat de centrales kunnen nagaan of het advies zoals dat door de CDIM is gegeven door de MGA daadwerkelijk is opgevolgd. De heer Kropf sluit zich hierbij aan en ontvangt de instructie graag in schriftelijke vorm, voorzien van de betreffende aanvullingen op de I-MGA/035.

De heer Kropf wil de voorzitter ook dringend op het hart drukken om haast te maken met het verkrijgen van een nieuw advies voor Slowakije, mede naar aanleiding van de huidige cijfers die hij eerder opnoemde. Er worden namelijk nog altijd mensen opnieuw gevaccineerd en hij kan dit niet meer uitleggen. In het verlengde hiervan roept spreker de voorzitter op om voor *alle* nota's die er tot dit moment zijn na te gaan of deze nog altijd valide zijn. Het is volgens hem raadzaam om het gehele lijstje van vaccinaties die op dit moment verplicht zijn gesteld langs te lopen, aangezien er naast Slowakije nog minimaal één andere missie op staat in een ogenschijnlijk (COVID-technisch gezien) veilig land, namelijk Bulgarije. Hij vraagt of de voorzitter een toezegging wil doen om dit op de kortst mogelijke termijn te doen en tevens te laten weten wanneer dat dan zal zijn. Het is namelijk niet zinvol om dat pas op 1 januari te doen want dan lopen alle actuele verplichtingen af.

De voorzitter gaat er voetstoots vanuit dat de cijfers die de heer Kropf eerder opnoemde kloppen en denkt daarom dat een mogelijke herziening van het bestaande advies inderdaad van toepassing zou kunnen zijn. Om die reden heeft hij de CDIM reeds gevraagd om met een aangepast algemeen advies te komen. Spreker zal nagaan op welke termijn dat advies ontvangen kan worden. Daarnaast zal hij in ieder geval aan het CEAG vragen om herziene beoordelingen en adviezen van de huidige, lopende vaccinatietrajecten om te bezien of vaccinatie nog noodzakelijk, gewenst dan wel aan de orde is. Het lijkt hem niet meer dan fair om na te gaan of de huidige ontwikkelingen tot gewijzigde inzichten leiden. De voorzitter zegt op dit moment echter geen toezegging te kunnen doen omdat hij vindt dat als hij een toezegging doet, hij deze ook gestand moet doen. Hij zal bij de CDIM en het CEAG na moeten vragen wat een realistische termijn is waarbij hij overigens evenmin 1 januari als datum voor ogen wil houden omdat de herziene tijdelijke regeling dan afloopt. Dat wil niet zeggen dat de regeling tegen die tijd alweer verlengd is kunnen worden maar spreker zal in ieder geval aandringen op een zo spoedig mogelijke beantwoording van de vraag.

pm

De heer Kropf vraagt de voorzitter in dat geval, ervan uitgaande dat deze op zeer korte termijn de voornoemde actie zal initiëren, om de centrales in verband met het zomerreces schriftelijk op de hoogte te houden van wanneer het wel haalbaar zal zijn. Dit om te voorkomen dat de centrales hierover pas na het zomerreces in het SOD worden geïnformeerd. De voorzitter stemt hiermee in.

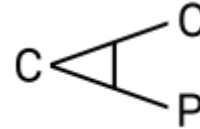
pm

Desgevraagd door de voorzitter zijn er van de zijde van de centrales geen verdere vragen over de brief met de 3 bijlagen die hij heeft verstuurd. De bespreking van de brief met bijlagen is daarmee afgerond en er wordt overgegaan tot het bespreken van de overige aangeboden stukken.

De voorzitter vraagt of er naar aanleiding van de notitie (SOD/22.0416 - SOD_Gespreksnotitie HDP Vz-CDIM dd 22-06-2022) van zijn gesprek met de voorzitter van de CDIM nog vragen of opmerkingen namens de centrales zijn.

De heer Debie reageert op deze oproep. Hij constateert dat de voorzitter CDIM in de gespreksnotitie zegt dat *'de huidige oplevende COVID-golf nog niet tot grote veranderingen leidt'* en in het najaar het *'verlengen Tijdelijke Regeling verplichte vaccinatie COVID-19 of aanpassen RIM'* zal worden bezien. Spreker is benieuwd wanneer 'in het najaar' zal zijn: is dat in december, of oktober, of november? Hetzelfde geldt voor de afwegingskaders van CEAG en JMED die volgens de gespreksnotitie in het najaar door de CDIM worden bezien. De heer Debie vraagt wanneer dat zal zijn en of de centrales tijdig over de bevindingen en conclusies geïnformeerd kunnen worden.

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

Spreker vindt het verder jammer dat de CDIM niet wenst te reflecteren op het afwegingskader van Defensie betreffende vaccinaties voor Slowakije. Dan had de heer Kropf wellicht niet het overzicht hoeven maken van de punten die het CEAG in haar toelichting op het advies heeft opgesomd en had een op dit terrein deskundige commissie de beoordeling daarvan kunnen doen. Dat de voorzitter CDIM aangeeft bereid te zijn om, weliswaar informeel, de centrales te informeren over de ontwikkelingen lijkt de heer Debie prima. Hij hoort daarbij graag wat het afwegingskader van de CDIM als geheel is, want de commissie bestaat vanzelfsprekend uit meer mensen dan de voorzitter.

Alles bij elkaar opgeteld is het standpunt van het AC dat een evaluatie van de WIM en de RIM na zo vele jaren noodzakelijk wordt bevonden. Wat betreft de COVID-19 vaccinatie heeft het voortzetten in 2023 van de Tijdelijke regeling de voorkeur boven het opnemen in de RIM, omdat de RIM eerst geëvalueerd moet worden voordat er vaccinaties aan worden toegevoegd.

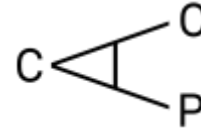
De heer Kropf zegt in reactie op de heer Debie dat de CCOOP uiteraard medewerking zal verlenen aan een evaluatie van de WIM en de RIM als daar behoefte aan is, maar dit heeft voor zijn centrale niet de hoogste prioriteit. Wat betreft de voorkeur die de heer Debie uitsprak om de Tijdelijke regeling COVID-19 vaccinatie voort te zetten in plaats van deze op te nemen in de RIM, wil spreker benadrukken dat de CCOOP momenteel geen van beide opties zal steunen. De huidige situatie omtrent COVID-19 geeft wat de CCOOP betreft voldoende aanleiding om nieuwe adviezen te vragen en aan de hand van die adviezen te bezien of het überhaupt wel wenselijk, laat staan noodzakelijk is om de COVID-vaccinatie nog verplicht te stellen en de grondwettelijke integriteit van het menselijk lichaam nog langer aan te tasten op basis van een klaarblijkelijk operationeel belang. Moest de CCOOP uiteindelijk tussen de beide opties kiezen, dan geeft zij eveneens de voorkeur aan verlenging van de tijdelijke regeling. Voor het bespreken daarvan ontbreekt momenteel echter enig inzicht, vandaar dat de heer Kropf voorstelt om dat pas te doen op het moment dat het daartoe benodigde inzicht verkregen is.

Op de vraag van de voorzitter om een reactie te geven op de gespreksnotitie wil de heer Kropf allereerst aangeven dat hij deze erg kort en beknopt vindt. Afgaande op de notitie lijkt het erop alsof het gesprek 5 minuten geduurd heeft, terwijl spreker aanneemt dat dat in werkelijkheid langer is geweest.

Relevanter is de vermelding van 'afwegingskaders' waarbij verwezen wordt naar de afwegingskaders van CEAG en JMED. Het afwegingskader JMED zou wat spreker betreft echter geen rol moeten spelen. Er komt namelijk een medisch advies van een arbo-deskundig specialist en dat is volgens hem het CEAG. Daarna beslist de voorzitter wat hij doet met de operationele elementen in dat advies. De voorzitter haalt de medische effecten uit het advies van het CEAG en neemt daar uiteindelijk zijn besluit over. Hij vindt het dan ook bijzonder dat het afwegingskader JMED is opgenomen. De heer Kropf zou nog wel eens verder willen spreken, in dit forum of anderszins, over de balans dan wel disbalans tussen de twee adviezen. Militairen hebben het meest bijzondere beroep ter wereld, wat inhoudt dat zij waar nodig het hoogste offer moeten kunnen brengen. Een afweging over een operationele noodzaak is spreker dan ook niet vreemd, maar dat zou hij dan wel graag in perspectief willen zien en dat blijkt onvoldoende uit de gespreksnotitie. Er wordt namelijk gezegd: *'Beide hebben daarop een afwegingskader opgesteld.'* Beide zijn echter medisch specialisten. Als er alsnog een medisch advies verlangd is, zou dit objectief tot stand moeten komen aan de hand van een theoretisch afwegingskader, oftewel een model. Daarna zou het operationele kader gewogen moeten worden en wat de heer Kropf betreft zou dat geen medisch afwegingskader moeten zijn maar een puur operationeel kader. Als er medisch wordt geadviseerd dat de mensen onder een zeer hoog risico, zelfs op overlijden, worden uitgezonden dan hebben de centrales dat te respecteren als de afweging op de juiste wijze is gemaakt. Er wordt in nota's vrij makkelijk gezegd dat er zeer grote risico's inclusief overlijden bestaan maar dat is iets dat -inherent aan het militaire beroep- van het personeel gevraagd zou mogen worden. Het gaat met name echter om de belangenafweging tussen medische en operationele aspecten, oftewel: hoe groot is de kans dat door één individu, of meerdere individuen, de inzetbaarheid van de krijgsmacht daadwerkelijk in gevaar komt bij het uitvoeren van de opdracht.

De heer Schuitema is het eens met hetgeen de heer Kropf zojuist naar voren bracht en heeft zelf verder geen aanvullende opmerkingen over de gespreksnotitie. De evaluatie WIM en RIM moedigt hij aan maar hij wil wel de prioritering goed in de gaten blijven houden omdat er nog veel andere zaken liggen om op te pakken. Opname van het COVID-vaccin in de RIM is voor de ACOP evenmin van toepassing. De voorkeur zou dan eerder uitgaan naar

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

een tijdelijke regeling. Of de huidige tijdelijke regeling verlengd moet worden, wordt wat hem betreft in een later stadium besproken.

De heer Pulles heeft ook geen aanvullende opmerkingen over de gespreksnotitie. Hij wil het advies afwachten en kijken wat op grond daarvan verstandig is om te doen. Als er op dit een keuze gemaakt zou moeten worden geeft ook de CMHF de voorkeur aan een tijdelijke regeling.

De voorzitter resumeert kennis te hebben genomen van de uitgesproken wens van de heer Debie om de WIM en de RIM te evalueren. De andere centrales ondersteunen dit zolang er oog is voor de prioritering van een dergelijke evaluatie.

Verder is besproken dat voordat een keuze wordt gemaakt om de Tijdelijke regeling vaccinatie COVID-19 al dan niet te verlengen, eerst het advies van de CDIM afgewacht wordt. Spreker zal daarom het verzoek bij de CDIM neerleggen om zo snel mogelijk met de beoordeling van de huidige situatie en een aangepast advies te komen zodat er in dit overleg op voortgegaan kan worden. Dan kan worden bekeken tot welke voorkeur het advies aan zowel de zijde van de centrales als de zijde van Defensie leidt.

Met betrekking tot hetgeen de heer Kropf naar voren bracht inzake de afwegingskaders geeft de voorzitter aan dat de wens bestaat om tot een zuiverder en helderder proces te komen waarmee een goede afweging gemaakt kan worden. Dat is de reden waarom spreker gevraagd heeft om de afwegingskaders uit zowel de medische als de operationele lijn. De voorzitter heeft goed verstaan dat deze afwegingskaders niet door elkaar moeten gaan lopen langs de lijn van JMED, omdat het daar immers wederom om een medisch advies gaat. De wens is om een volstrekt zuiver medisch advies en een volstrekt zuiver operationeel advies te verkrijgen die voldoen aan criteria die partijen gezamenlijk overeenkomen. Op die manier zullen de adviezen aan een aantal minimale kwaliteitseisen van zowel de werkgever als de centrales tegemoetkomen. Er zal dan nog altijd wel discussie plaatsvinden maar spreker is van mening dat de kans daarop kleiner wordt op het moment dat er een aantal waarborgen en criteria voor vastgesteld is. Dan kan er gezamenlijk geconstateerd worden dat zowel langs de medische als de operationele lijn aan die criteria is voldaan. Dat zal de kwaliteit van de adviezen en de inzichtelijkheid van het proces ten goede komen, dus steunt de voorzitter dit van harte.

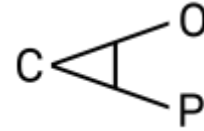
Hij wil graag met de centrales verder in gesprek om te zien hoe partijen naar afwegingskaders, proces en criteria kijken en of er in gezamenlijkheid afspraken over gemaakt kunnen worden. Spreker begrijpt het mogelijke verschil in prioriteit en zal nagaan wat de implicaties zijn van een evaluatie van de WIM en RIM, wat daarvoor nodig is en wat er allemaal bij komt kijken. Vervolgens kan gekeken worden hoe dit onder te brengen is in de totale prioriteitsstelling en op welk moment, gezien de belasting die het met zich meebrengt, de evaluatie kan worden uitgevoerd.

pm

De voorzitter verifieert of met vorenstaande alle vragen en opmerkingen van de centrales geadresseerd zijn. De heer Debie denkt dat het goed is om vast te stellen dat er een medische afweging en een operationele afweging is en het vervolgens aan de Minister -en namens hem de HDP- is om het besluit te nemen. Dat is volgens hem de driehoek zoals deze eruit hoort te zien. De voorzitter zegt, zoals hij in een eerder overleg al eens heeft laten weten, enigszins te worstelen met de rol om in een operationele organisatie puur vanuit personeelsoogpunt die verantwoordelijkheid te nemen. Spreker dankt de heer Debie voor het advies daarover en meent dat het ook wat dit punt aangaat belangrijk is om in de verdere procedure een positie in te nemen en daarin tot goede gesprekken en overeenstemming te komen. Hij denkt dat de centrales eensgezind zijn over het belang dat bij dit soort vraagstukken gehecht wordt aan een uitspraak door de HDP, namens de Minister, en zal dat dan ook zeker meenemen bij het verder uitwerken van die procedure. Deze procedure zal vroegtijdig aan de centrales voorgelegd worden omdat de voorzitter het belangrijk vindt om daar uitgebreid en goed overleg over te voeren en overeenstemming te zoeken. Zoals hij eerder heeft betoogd zou het bij een dergelijk belangrijk onderwerp altijd het streven moeten zijn om overeenstemming te bereiken.

Volgens de heer Kropf is er een principieel verschil van mening en hij vindt het belangrijk genoeg om nogmaals te memoreren dat het hier niét gaat over een operationele keuze. Een operationele keuze zou bijvoorbeeld zijn als een ambassade in Kabul ontzet moet worden en Defensie er mensen heen stuurt die niet gevaccineerd zijn. Hier

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

gaat het erom of de voorzitter ten aanzien van het personeel de integriteit van het lichaam al dan niet wil schenden. Dat is een personele afweging. Dit betekent dat het de verantwoordelijkheid van de voorzitter is om die keus te maken, als enige, als de staatssecretaris dat niet wil doen. Dat is echt een zeer principiële punt dus verzoekt spreker dit letterlijk in het verslag op te nemen. De voorzitter dankt de heer Kropf voor het heldere statement. Dit zal hij zoals gezegd zeker meenemen en betrekken in de interne afweging.

De heer Kropf zegt dat er uitgebreid is stilgestaan bij allerlei problemen in de praktijk, waaronder ook wat hij benoemt als het 'hinken op twee gedachten' en 'wie waarover gaat' (los van het feit dat spreker hier principiële wat vindt). Het kenmerkt de problematiek en de centrale constateren telkenmale dat er heel veel medewerkers in het land, zelfs burgers maar vooral militairen, onder druk gezet worden om zich te laten vaccineren. Er wordt daarbij geschermd met allerlei nota's en zaken uit het verleden. Spreker roept de voorzitter dan ook met klem op om duidelijk op het intranet te vermelden voor welke inzetten en werkzaamheden in het buitenland vaccinatie voor militairen op dit moment verplicht is en daar ook expliciet bij te vermelden dat het in alle andere gevallen niet verplicht is. Daarnaast dient er wat hem betreft een toevoeging te worden opgenomen waarin staat dat het uiteraard een momentopname is en er altijd namens het bevoegd gezag een nota bij kan komen. Het gaat op dit moment echter alle kanten op en spreker vindt dat het personeel recht heeft op duidelijkheid, zeker met betrekking tot zo'n belangrijk onderwerp. In aanvulling hierop vraagt de heer Pulles de voorzitter om dit op de kortst mogelijke termijn – liefst deze week nog – te doen en er niet nog weken mee te wachten.

De voorzitter dankt voor de oproep en aanmoediging. Spreker is het volledig eens dat er absolute helderheid geboden moet worden. Het risico moet worden vermeden dat door achterblijvende of ontbrekende communicatie of informatie verkeerde besluiten worden genomen. Hij vindt het bovendien belangrijk om na te denken op welke manier commandanten zodanig geëquipeerd raken dat zij goed weten wat wel en wat niet mag. Zaken als oneigenlijke druk en andere dingen waar medewerkers mee geconfronteerd worden om hen alsnog te bewegen vaccinatie te ondergaan, raken soms zelfs de rechtspositie en zijn ongeoorloofd. Het is cruciaal, zeker bij dit gevoelige onderwerp, dat de werkgever niet alleen duidelijk maakt voor welke missies de vaccinatieplicht wel en expliciet niet geldt maar ook wat er in een dergelijk traject gedaan moet worden en aan welke regels men gehouden is.

De heer Kropf hoort de voorzitter zeggen dat hij duidelijk wil aangeven wat wel en wat niet mag maar volgens spreker ontstaat er dan weer een grijs gebied daartussenin. Hij dringt er daarom op aan om alleen heel duidelijk te beschrijven wat wel mag (zijnde de actuele lijst van uitzendgebieden waarvoor een vaccinatieplicht geldt) en al het overige mag dan dus per definitie *niet*. De heer Debie vult hierop aan dat desbetreffende lijst tevens voorzien moet worden van een begrenzing in een tijdslijn zodat mensen niet nu al opgeroepen worden voor een vaccinatie in februari 2023 en dergelijke. De voorzitter stelt dat alleen de herziene Tijdelijke regeling vaccinatie COVID-19 momenteel van kracht is en verder niets. Daar wordt ook naar gehandeld, er is dan ook op geen enkele manier ruimte om een voorschot te nemen op andere perioden of regelingen. Mocht daartoe wel een wens bestaan dan dient het daartoe afgesproken proces doorlopen moeten worden, in de tussentijd wordt iedereen geacht zich te houden aan de herziene Tijdelijke regeling.

Agendapunt 5. Rondvraag en sluiting

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

De voorzitter deelt mede dat van dit SOD dat in twee delen heeft plaatsgevonden één verslag zal worden gemaakt en aangeboden. Hij dankt de aanwezigen en sluit de vergadering om 15.40 uur.